

فهرست

آذربایجان شرقی در یک نگاه	۹
زیرساخت‌های آذربایجان شرقی	۱۵
سیمای صنعت، معدن و تجارت آذربایجان شرقی	۱۹
سیمای کشاورزی آذربایجان شرقی	۴۱
میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری آذربایجان شرقی	۵۱
آموزش عالی و پارک علم و فناوری	۵۹
مناطق آزاد و ویژه اقتصادی آذربایجان شرقی	۶۳
سرمایه گذاری در استان آذربایجان شرقی	۷۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمه استاندار آذربایجان شرقی

توسعه، فرآیند گذر از وضع موجود به وضع مطلوب در عرصه‌های مختلف فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی است. بنابراین شناسایی وضع موجود منجر به شناخت از نیازمندی‌های اولیه توسعه می‌شود. در اقتصاد پویا نقش و اهمیت سرمایه‌گذاری در فرآیند رشد و توسعه اقتصادی جوامع مطرح بوده و هنگام اتخاذ راهبردها و سیاست‌های توسعه‌ای همواره مورد توجه جدی قرار می‌گیرد.

عابدین خرم

استاندار
آذربایجان شرقی

در همین راستا مطالعه و ارایه مزیت‌ها، توانمندی‌ها و استعدادها بالقوه و بالفعل جوامع و مناطق می‌تواند موجب ایجاد انگیزه و جذابیت گردیده و از آن طریق جذب و تشویق به سرمایه‌گذاری‌های جدید داخلی و خارجی را سبب شود و این موضوع (شناسایی و معرفی توانمندی‌ها و فرصت‌ها) یکی از برنامه‌های اساسی کشورها در حوزه سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی به شمار می‌رود.

تأکید بر امر سرمایه‌گذاری به عنوان موتور محرک رشد اقتصادی، توسعه و اشتغال پایدار و فراهم نمودن شرایط لازم به منظور حمایت از سرمایه‌گذاری در کشور و تأکید بر تشویق سرمایه‌گذاری خارجی برای صادرات همواره در سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در قالب بخشی از برنامه‌های کلان اقتصاد مقاومتی مورد توجه قرار گرفته است. از این رو نقش حاکمیت به عنوان تسهیل‌کننده بسترهای جذب سرمایه‌گذاری در دولت سیزدهم مورد توجه ویژه‌ای قرار گرفته و شرایط برای ورود موثر بخش خصوصی در اقتصاد کشور فراهم شده است.

تأکید بر امر سرمایه‌گذاری به عنوان موتور محرک رشد اقتصادی، توسعه و اشتغال پایدار و فراهم نمودن شرایط لازم به منظور حمایت از سرمایه‌گذاری در کشور و تأکید بر تشویق سرمایه‌گذاری خارجی برای صادرات همواره در سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در قالب بخشی از برنامه‌های کلان اقتصاد مقاومتی مورد توجه قرار گرفته است

با عنایت به جمیع جهات یاد شده و با لحاظ شرایط ویژه استان آذربایجان شرقی با داشتن پیشینه‌ای مملو از افتخار در زمینه صنعت، معدن، تجارت، گردشگری، کشاورزی و مردمانی با فرهنگ و هنر مثال‌زدنی از یک سو و اهتمام دولت‌مردان برای فراهم نمودن بسترهای مساعد سرمایه‌گذاری از سوی دیگر ما را بر آن داشته تا ضمن حمایت از بنگاه‌های اقتصادی داخلی، در تقویت زیرساخت‌های لازم و جذاب برای سرمایه‌گذاران، با ایجاد محیط مناسب برای کسب و کار و تأمین امنیت لازم، زمینه را برای شکوفایی و جهش اقتصادی کشور فراهم سازیم.

ما علاقه‌مندیم تا با تهیه و معرفی مجموعه‌ای از توانمندی‌ها و مزیت‌های تولیدی و سرمایه‌گذاری استان آذربایجان شرقی به فعالان اقتصادی، سرمایه‌گذاران ایرانی مقیم خارج از کشور و عموم سرمایه‌گذاران خارجی و نیز حمایت همه‌جانبه از حضور آنان در این استان، آذربایجان شرقی را در ارایه خدمات به سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی در سطح منطقه و کشور ممتاز و پیش‌تاز نگه داریم.

آن چه حائز اهمیت است اطلاع متقاضیان سرمایه‌گذاری از توانمندی‌ها، فرصت‌ها و مشوق‌های سرمایه‌گذاری استان می‌باشد و امید است این اطلاعات بتواند باعث ارتقاء آگاهی سرمایه‌گذاران و علاقه‌مندان به عرصه اقتصادی و نهایتاً حضور آنان در سرزمین فرصت‌های طلایی- آذربایجان شرقی- گردد.

مقدمه رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز

بخش تولید، صنعت و بازرگانی را می‌توان موتور محرکه یک اقتصاد و به عنوان مولفه اثربخش و تاثیرگذار در تمامی بخش‌ها تلقی کرد. برخورداری استان از یک موقعیت خاص استراتژیک، قرار گرفتن در مسیر جاده ابریشم، همجواری با چندین کشور همسایه، وجود زیرساخت‌هایی همچون فرودگاه بین‌المللی و کارگو، اتصال به شبکه راه آهن، وجود ذخایر معدنی غنی، منطقه آزاد ارس و شرکت‌های دانش بنیان سبب شده است تا این استان از مزیت رقابتی برای فعالیت‌های بازرگانی برخوردار باشد و از دیرباز به عنوان یکی از استان‌های مهم تجاری کشور مطرح بوده و از توانایی لازم برای حضور در بازارهای ملی و بین‌المللی برخوردار باشد.

یونس ژائله

رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز

در این میان، اتاق بازرگانی تبریز و فعالان بخش خصوصی استان همواره با اراده فولادین خود نقش آفرین در اقتصاد استان و کشور بوده و وجود ۴۱۸۷ واحد صنعتی فعال و ۶۰۸ صنایع معدنی و معدن در آن، گواه جایگاه ویژه این استان در عرصه تولید و اقتصاد است.

استان آذربایجان شرقی در سایه تلاش صنعتگران، کارآفرینان و بازرگانان فعال و مطرح خود توانسته است هفت درصد از میزان صادرات انجام شده از کل کشور را به خود اختصاص داده و جزو شش استان برتر در حوزه صادراتی باشد. این استان هم اکنون با بیش از ۱۰۰ کشور رابطه تجاری داشته و محصولات تولیدی و صادراتی آذربایجان شرقی توانسته جایگاه خود را در میان بازار کشورهای مختلف یافته و برخی محصولات آن همچون کفش، چرم، مواد غذایی و کشاورزی در میان مشتری‌های خارجی جذابیت ویژه‌ای دارد.

وجود صنایع دارای مزیت در حوزه صادراتی همچون پتروشیمی، صنایع معدنی فلزی و غیرفلزی، خشکبار، شیرینی و شکلات، پلیمر، نساجی، پوشاک،

کفش و لوازم خانگی بر قابلیت‌های این استان در حوزه صادراتی افزوده است.

از سوی دیگر رتبه اول آذربایجان شرقی در حوزه تولیدات معدنی و شناسایی ۸۷ میلیارد تن ذخایر معدنی در آن، نشان از قابلیت‌های ویژه این استان در حوزه معدن است که راه را برای هر گونه سرمایه‌گذاری خارجی در این حوزه هموار کرده است.

این استان هم اکنون با بیش از ۱۰۰

کشور رابطه تجاری داشته و محصولات

تولیدی و صادراتی آذربایجان شرقی

توانسته جایگاه خود را در میان بازار

کشورهای مختلف یافته و برخی

محصولات آن همچون کفش، چرم،

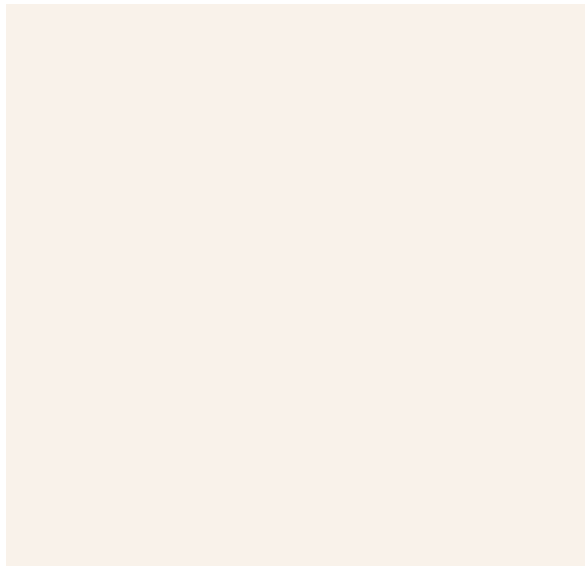
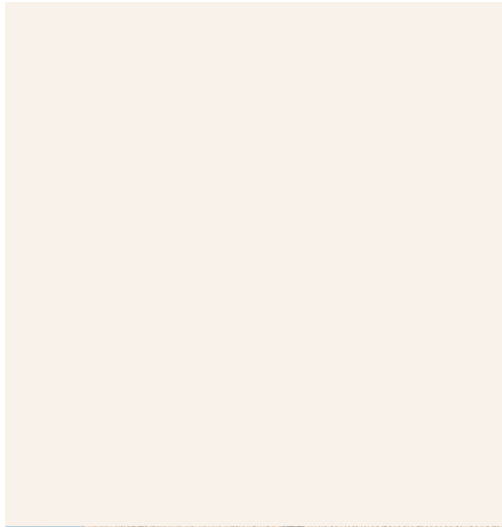
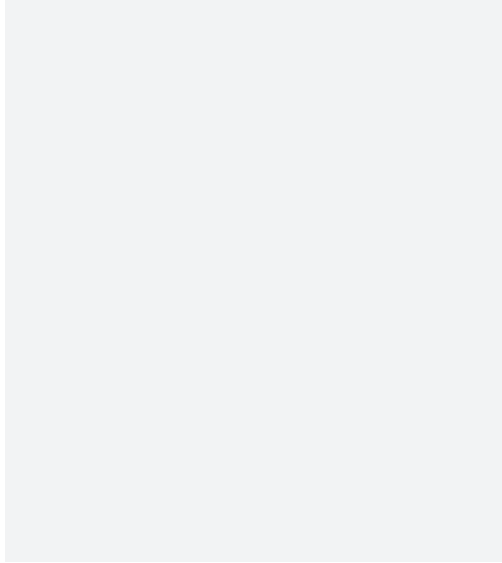
مواد غذایی و کشاورزی در میان مشتری

های خارجی جذابیت ویژه ای دارد.

حوزه کشاورزی را می‌توان از دیگر بخش‌های مزیت‌دار آذربایجان شرقی دانست که با میزان کل تولیدات ۴۶ میلیون تنی و با وجود رتبه‌های برتر در تولید بسیاری از محصولات، توانسته است ۵۵ درصد تولید محصولات کشاورزی کشور را به خود اختصاص داده و مزیت بالایی در حوزه تجارت و صادرات داشته باشد.

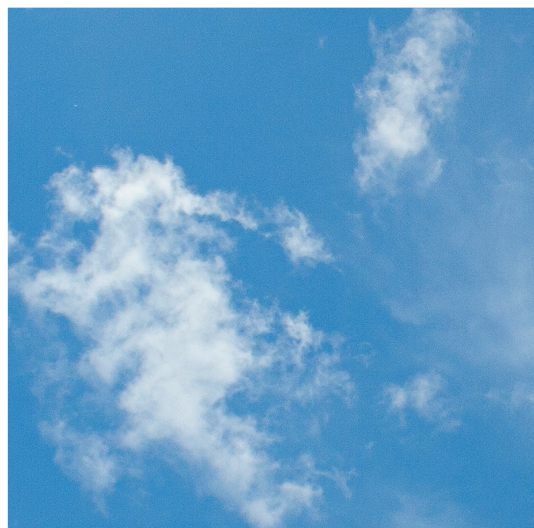
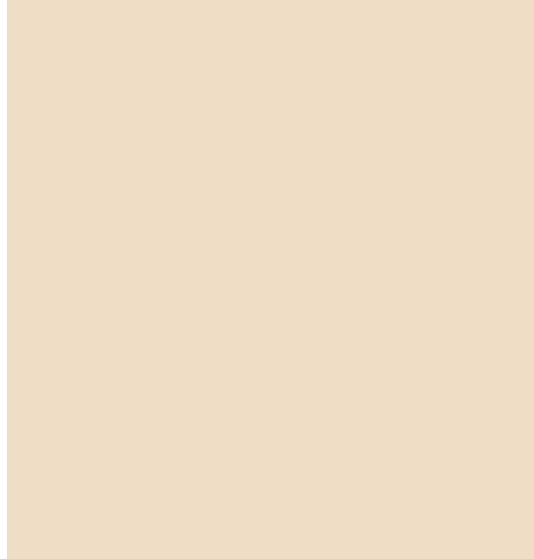
وجود منطقه آزاد تجاری و صنعتی ارس و منطقه ویژه اقتصادی سهلان از دیگر ظرفیت‌های استان بوده که زمینه مناسبی را برای افزایش میزان تجارت و تسهیل سرمایه‌گذاری‌ها در این استان فراهم کرده است. وجود معافیت‌های مالیاتی و گمرکی و تسهیلات ارائه شده برای سرمایه‌گذاران از دیگر مزیت‌های موجود برای این افراد است.

در کتاب پیش رو به معرفی ظرفیت‌ها و توانمندی‌های استان آذربایجان شرقی در بخش‌های مختلف پرداخته شده است تا با احصاء و بازشناسی دوباره این ظرفیت‌ها بتوانیم شاهد پیشرفت هر چه بیشتر استان در حوزه‌های اقتصادی باشیم.

فصل ۱

آذربایجان شرقی در یک نگاه

آذربایجان شرقی در یک نگاه

استان آذربایجان شرقی منطقه مرتفعی است که کوه‌های بلند از جهات مختلف، سراسر آن را فرا گرفته و موجبات پیدایش جلگه‌های مغان، تبریز و مراغه را فراهم نموده است. بلندترین نقطه استان قله سهند با ارتفاع ۳۷۲۲ متر در جنوب تبریز و پست‌ترین نقطه آن در حوالی دریایچه اورمیه به ارتفاع ۱۲۳۰ متر قرار دارد. در آذربایجان دو منطقه آب و هوایی وجود دارد: ناحیه سردسیر که در دامنه کوهستان سهند و در مسیر بادهای مرطوب قرار دارد و بارش سالیانه آن بین ۲۵۰ تا ۳۰۰ میلی‌متر است. ناحیه معتدل که در دالان و کوهپایه‌ها و دامنه‌های جنوبی و مناطق آفتاب‌گیر واقع شده است که سواحل اورمیه و شهرستان‌های مراغه و میانه جز ناحیه معتدل به حساب می‌آیند.

سیر تحولات اقتصادی، سیاسی و فرهنگی آذربایجان شرقی

خطه آذربایجان از جمله کهن‌ترین تمدن‌های ایرانی بوده و جایگاه استواری در تمدن باستانی ایران دارد. تبریز مرکز تاریخی این خطه، شهری است که اولین نشانه‌های تاریخی آن به هشت قرن قبل از میلاد مسیح مربوط می‌شود جایی که در کتیبه سارگن دوم پادشاه آشوری از فتح آن یاد می‌شود. همچنین این شهر آثاری از هزاره اول قبل از میلاد را با دارا بودن موزه عصر آهن در خود جای داده است.

به روایت تاریخ، آذربایجان در زمان‌های بسیار دور مسکونی بوده و از فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی و صنعتی چشمگیری (به لحاظ واقع شدن بر سر راه جاده ابریشم) برخوردار بوده است. به گونه‌ای که باستان‌شناسان، بافت قدیمی‌ترین فرش بافته شده را (فرش پازیریک) به این منطقه نسبت می‌دهند.

به روایت تاریخ، آذربایجان در زمان‌های بسیار دور مسکونی بوده و از فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی و صنعتی چشمگیری (به لحاظ واقع شدن بر سر راه جاده ابریشم) برخوردار بوده است. به گونه‌ای که باستان‌شناسان، بافت قدیمی‌ترین فرش بافته شده را (فرش پازیریک) به این منطقه نسبت می‌دهند. همچنین براساس مشاهدات و نوشته‌های جهانگردان و سیاحان معتبری چون یاقوت حموی، مارکوپولو، ابن بطوطه و غیره شهر تبریز دارای بازارهای متعدد بوده و مصنوعات تولیدی آن به اقصی نقاط جهان صادر می‌شده

است. رونق بازار تبریز و اقتصاد جاری در شهر در طول قرون گذشته، شهر را به جولانگاه تجارت و عرضه و تقاضای بین المللی در آورده و از قبایل آن مردمی غنی، ثروتمند و قدرتمند داشته است. از نظر فرهنگی نیز علاوه بر صنعت چاپ، کتب خارجی نخستین بار در این شهر به فارسی برگردانده شده و فن ترجمه در این شهر پا گرفته است. انشای جدید یا ساده نویسی را طالیوف یکی از فرزندان خلف این شهر به دیگران آموخته است. نخستین دایره المعارف در دنیای اسلام و مسیحیت، اولین کتابخانه عمومی، نخستین سینما و تئاتر، فن عکاسی، فرش نوین، نخستین رمان، ادبیات کودکان، روزنامه نگاری ملی، شعر نو و نقد ادبی در این شهر پا گرفته و ره آورد مردمان پیشگام این دیار بوده است. در زمینه علم و دانش نوین، فرزندان این خطه، طلایه داران پزشکی مدرن، کشاورزی مکانیزه، هوانوردی، راه و ساختمان سازی، ایجاد ضراب خانه، ایجاد نخستین کارخانه ها، نخستین بلدیة، تجارت نوین (اتاق بازرگانی)، نخستین شرکت سهامی عام و بالاخره نخستین مرکز خدمات سرمایه گذاری می باشد.

نژاد، زبان و مذهب ساکنین آذربایجان

آذری ها، اصیل ترین افراد ایرانی و از نژاد آریایی هستند که سه تا چهار هزار سال پیش به این سرزمین مهاجرت کرده اند. این عده به دو دسته پارت و ماد تقسیم می شوند که در قسمت های مختلف ایران ساکن شده اند از آن جمله مادها که در آذربایجان سکونت گزیده اند.

زبان مردم آذربایجان شرقی، ترکی آذربایجانی بوده و این زبان در اثر گذشت زمان در مسیر تکامل خود به واسطه ارتباط نزدیک با دیگر اقوام ساکن ایران زمین از قبیل فارس ها، اعراب، ارمنه، گرجی ها، کردها و دیگر اقوام از نظر لغوی و دستوری بسیار گسترده تر گردیده است. زبان کنونی مردم تبریز آذری است. دین های رایج در آذربایجان از ابتدا تاکنون آیین های اولیه آریایی ها، زردتشی، یهودی، مسیحیت و اسلام بوده اند. از نظر مذهبی، اکثریت قریب به اتفاق مردم استان مسلمان و دارای مذهب شیعه جعفری می باشند و اقلیتی از مسیحیان که اکثرآرمنی و گریگوری مذهبند در تبریز زندگی می کنند.

منطقه آذربایجان شرقی به علت موقعیت خاص جغرافیایی، یکی از مناطق حساس و مهم کشور است. استان از استان های مهم، پرجمعیت و آباد ایران است که در گوشه شمال غرب کشور واقع گردیده است. جمعیت این استان در حدود ۴ میلیون نفر است. استان آذربایجان شرقی با مساحت ۴۵۴۹۱ کیلومتر مربع، حدود ۲/۸ درصد از وسعت ایران را به خود اختصاص داده و از لحاظ وسعت در بین استان های کشور رتبه یازدهم را داراست. از نظر تقسیمات حوضه های آبریز کشور، حوضه های آبخیز ارس، سفیدرود-قزل اوزن و دریاچه ارومیه قرار گرفته است.

این استان از سمت شمال با جمهوری های آذربایجان، ارمنستان و جمهوری خود مختار نخجوان به طول ۳۳۵ کیلومتر دارای خط مرزی مشترک بوده و رود ارس مرز مشترک این استان با کشورهای فوق را تشکیل می دهد. همچنین این استان از طریق استان های آذربایجان غربی و کردستان به کشورهای ترکیه و عراق متصل می باشد که استفاده موثر از این موقعیت می تواند در توسعه این استان بسیار تاثیرگذار باشد.

کلانشهر تبریز

شهرستان تبریز با وسعت ۲۱۶۷'۱۹ کیلومتر مربع، مرکز استان آذربایجان شرقی می‌باشد و ارتفاع تقریبی آن از سطح دریا ۱۳۵۰ متر می‌باشد. تبریز شهری است که نامش از دیرباز آشنای اهل سیاحت و تجارت در اقصی نقاط جهان بوده و هست و در طول جاده ابریشم، غرب را به شرق پیوند داده و دروازه مشرق زمین خوانده می‌شود. این شهر بزرگ‌ترین شهر منطقه شمال غرب کشور و قطب اداری، ارتباطی، بازرگانی، سیاسی، صنعتی، فرهنگی و نظامی این منطقه شناخته می‌شود. آب و هوای تبریز در زمستان سرد و در تابستان خشک و گرم است؛ اگرچه حرارت به دلیل نزدیکی به کوه سهند و وجود باغ‌های فراوان در پیرامون شهر تعدیل می‌گردد. پس از بهره‌برداری از آزادراه نبی اکرم (تبریز- زنجان)، میزان مسافرپذیری تبریز رو به افزایش نهاد و این شهر هر ساله هزاران مسافر داخلی و خارجی را میزبان می‌باشد.

جمعیت شهر تبریز براساس آخرین سرشماری عمومی حدود ۱/۸ میلیون نفر است. از روزگاران گذشته تا به امروز به علت نزدیکی به روسیه و عثمانی و ارتباط با کشورهای اروپایی، تبریز مورد توجه قرار دارد و امور تجاری در این شهر رونق دارد. توسعه صنایع در این خطه در سال ۱۳۴۵ خورشیدی پایه‌گذاری گردیده و با احداث کارخانجات تراکتورسازی تبریز، ماشین‌سازی رونق پیدا کردند در این بخش مشارکت‌های عظیمی با کشورهای دیگر مانند چکسلواکی، رومانی و آلمان به انجام رسیده‌اند. کارگاه‌ها و کارخانجات بزرگ صنعتی آذربایجان شرقی در شهر تبریز آن را به یکی از قطب‌های صنعتی کشور تبدیل نموده است. تولیدات عمده صنعتی در این منطقه عبارتند از مواد غذایی، مواد شیمیایی، کانی غیر فلزی، فلزات اساسی، ماشین‌آلات

تبریز شهری است که نامش از دیرباز آشنای اهل سیاحت و تجارت در اقصی نقاط جهان بوده و هست و در طول جاده ابریشم، غرب را به شرق پیوند داده و دروازه مشرق زمین خوانده می‌شود. این شهر بزرگ‌ترین شهر منطقه شمال غرب کشور و قطب اداری، ارتباطی، بازرگانی، سیاسی، صنعتی، فرهنگی و نظامی این منطقه شناخته می‌شود.

نساجی و فرش هستند. این محصولات هم برای مصارف داخلی و هم برای صادرات بسیار مهم هستند. واحدهای صنعتی استان که به‌طور عمده در تبریز مستقر می‌باشند در سه محور تبریز- میانه، تبریز- مرند و تبریز- مراغه هستند و به دلیل این که در سرراه جاده ایران- اروپا قرار دارند از اهمیت مضاعفی برخوردارند. در زمینه صنعت چرم، تبریز جزء پیشتازان است و کیف و کفش آن عموماً دارای کیفیت بالایی است. کارخانه چرم‌سازی خسروی، یکی از نخستین کارخانه‌های صنعتی در ایران بوده که این کارخانه هم اکنون به دانشگاه هنر اسلامی تبریز، تبدیل شده است. تبریز مرکز هنر و صنایع دستی به خصوص سرامیک، سفال، جواهرآلات و نقره‌کاری، فرش بافی است که فرش دستباف مهم‌ترین صادرات صنایع دستی به شمار می‌آید. فرش دستباف تبریز آن را به عنوان شهر جهانی فرش دستباف در شورای جهانی صنایع دستی به ثبت رسانده است.

نمایشگاه بین‌المللی تبریز بزرگ‌ترین مرکز نمایشگاهی در سطح ایران است. این نمایشگاه با ۴ کیلومترمربع وسعت در ورودی شرقی تبریز واقع شده و با فضای مفید به میزان یک کیلومترمربع به صورت ۹ سالن نمایشگاهی مسقف جمعاً به متراژ ۵۰ هزار مترمربع و فضای باز نمایشگاهی به میزان ۲۰ هزار مترمربع، جایگاه بسیار مهمی در سطح خاورمیانه دارد.

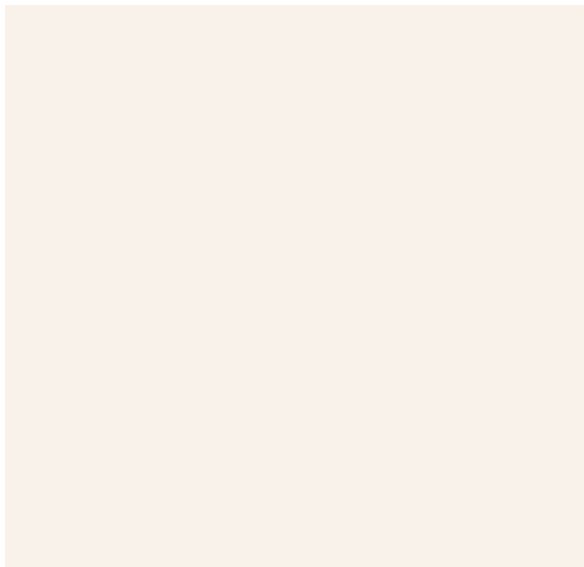
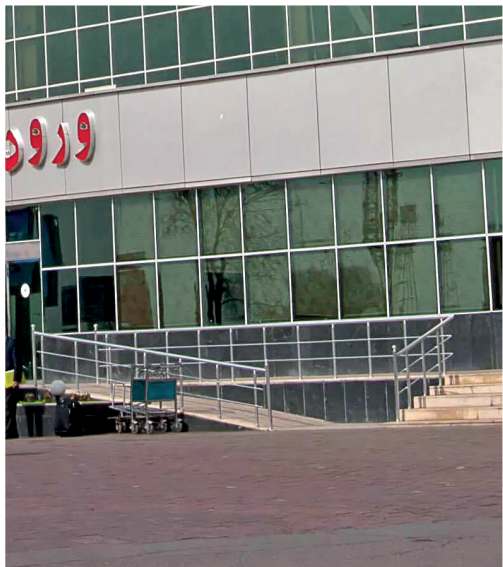
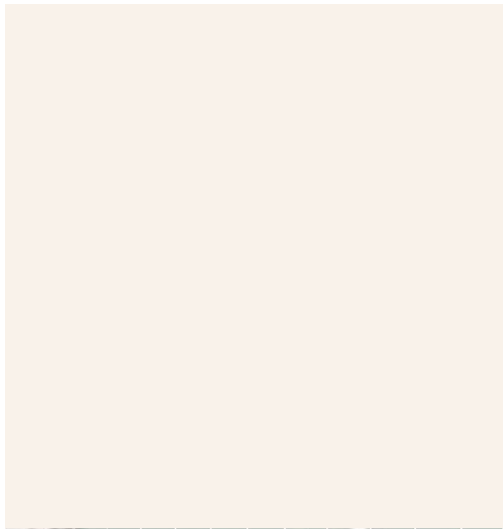
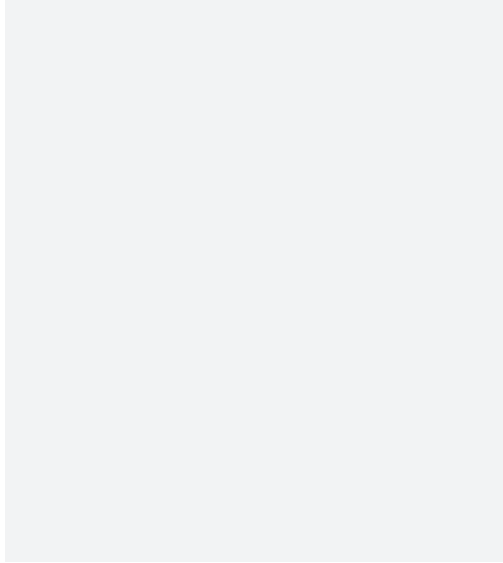
با توجه به رشد روزافزون سفرهای درون شهری در تبریز و ضرورت استفاده از سامانه حمل و نقل ریلی در راستای کاهش مشکلات ترافیکی، شبکه قطار شهری تبریز در ۴ مسیر در حال بهره‌برداری است.

ویژگی های کلانشهر تبریز

- دارا بودن سابقه تاریخی ارزشمند و آثار تاریخی - فرهنگی ثبت ملی و جهانی
- وجود بازار تاریخی تبریز (ثبت شده در یونسکو)
- مراکز تجاری مدرن، نمایشگاه بین المللی، بورس تبریز و ...
- وجود امکانات مناسب حمل و نقل جاده ای، ریلی، هوایی
- موقعیت استراتژیکی فرودگاه بین المللی تبریز
- برخورداری از نیروهای متخصص و کارآمد و سرمایه های اجتماعی، مفاخر و ...
- وجود واحدهای صنعتی بزرگ و دانش بنیان
- برخورداری از مراکز متعدد آموزش عالی و منطقه ویژه علم و فناوری

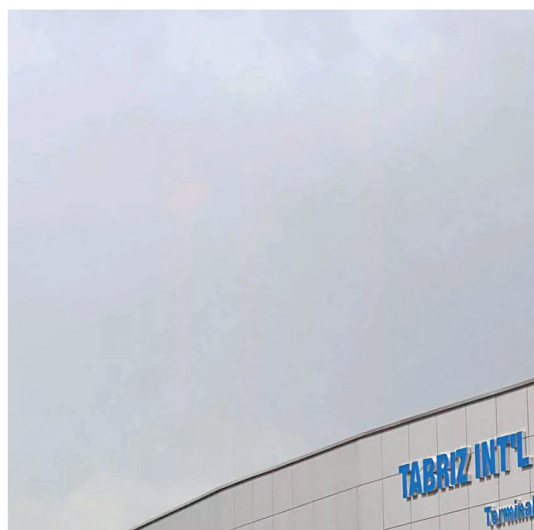
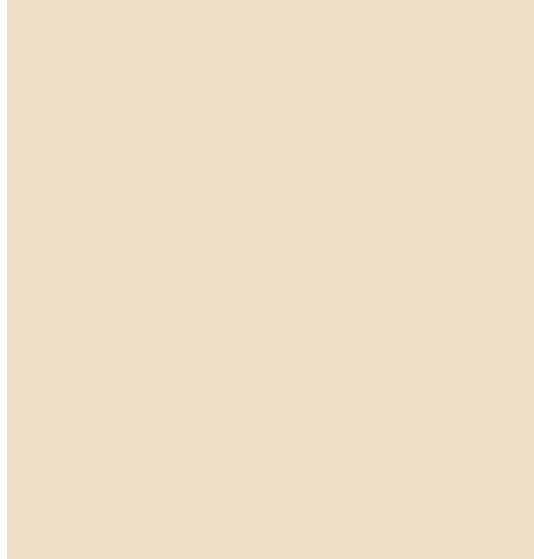

کارگاه ها و کارخانجات بزرگ صنعتی آذربایجان شرقی در شهر تبریز آن را به یکی از قطب های صنعتی کشور تبدیل نموده است.

فصل ۲

زیرساخت‌های آذربایجان شرقی

زیرساخت‌های آذربایجان شرقی

منابع آب

استان آذربایجان شرقی به سبب داشتن شبکه گسترده‌ای از مسیره‌های آبراهه‌ای و زهکشی و وجود رودخانه‌های متعدد و مهم در ۲۴ واحد هیدرولوژیک در محدوده استان ظرفیت بالقوه شناخته شده‌ای معادل ۳۰۰۰ میلیون مترمکعب را برای استان ایجاد کرده است که بیش از نیمی از آن در حال بهره‌برداری است.

انرژی برق

ظرفیت عملی نیروگاه‌های تولید برق استان در سال ۱۳۹۸، برابر با ۱۴۸۲ مگاوات بوده است که این مقدار انرژی از طریق نیروگاه‌های برق‌آبی، حرارتی، سیکل ترکیبی، مولدهای مقیاس کوچک و ... تامین شده است.

گاز

با توجه به اینکه ایران دارای منابع غنی گاز طبیعی می‌باشد، استان آذربایجان شرقی نیز از این نعمت طبیعی بهره‌مند بوده و شبکه گسترده توزیع گاز طبیعی در کل استان وجود دارد. کل مصرف گاز طبیعی این استان در سال ۱۳۹۸ بالغ بر ۱۰ میلیارد مترمکعب بوده است.

جاده‌های استان

شبکه حمل و نقل جاده‌ای استان شامل: آزادراه‌ها، بزرگ‌راه‌ها، راه‌های اصلی و فرعی و راه‌های روستایی می‌باشد. طول آزادراه‌های استان در سال ۱۳۹۸ معادل ۲۶۳ کیلومتر، و طول بزرگ‌راه‌های استان ۵۷۷ کیلومتر است. راه‌های اصلی استان ۸۴۸ و راه‌های فرعی ۱۸۹۵ کیلومتر می‌باشد. همچنین در سال ۱۳۹۸، ۶۵۰۰ کیلومتر راه روستایی در استان وجود داشته است.

فرودگاه بین‌المللی شهید مدنی تبریز

فرودگاه بین‌المللی شهید مدنی تبریز یکی از پرتراکم‌ترین و مهم‌ترین فرودگاه‌های کشور

فرودگاه بین‌المللی
شهید مدنی تبریز
یکی از پرتددترین
و مهم‌ترین
فرودگاه‌های کشور
است

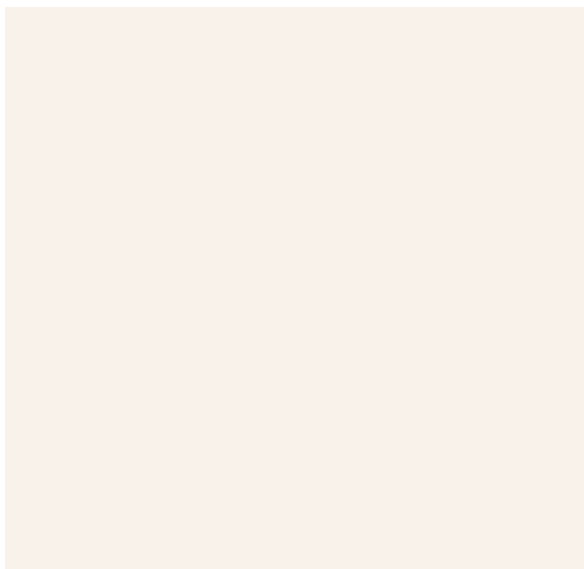
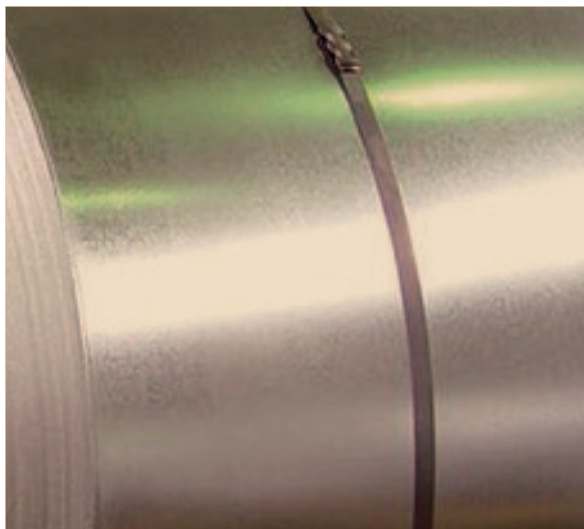
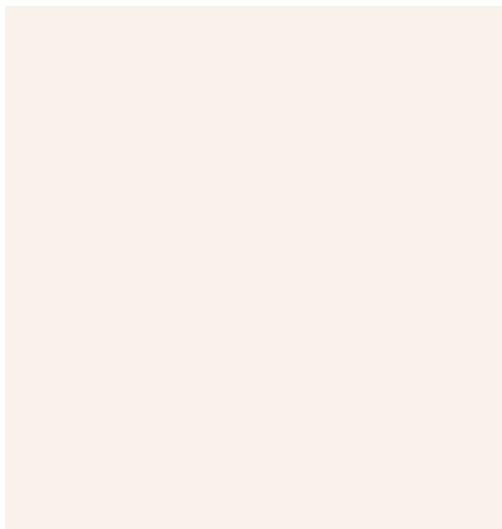
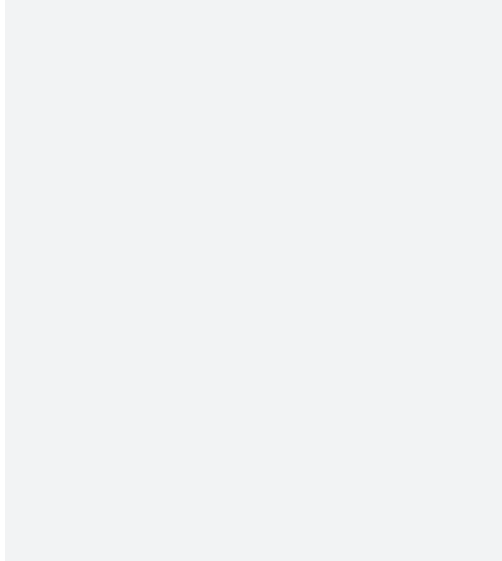

است که هم اکنون به صورت Open Sky و ۲۴ ساعته عملیاتی بوده و به دلیل واقع شدن در مرز کریدور هوایی بین‌المللی در ارائه خدمات ناوبری، رادار و هوانوردی به پروازهای داخلی و خارجی خصوصاً پروازهای عبوری بین‌المللی (over fly) که اکثراً از مبدا کشورهای عضو اتحادیه اروپا به مقصد کشورهای آسیایی جنوب شرقی و آسیای مرکزی و بالعکس انجام می‌گردد نقش بسیار مهمی دارد. هم اکنون پروازهای داخلی و خارجی در مسیرهای مختلف از این فرودگاه انجام می‌پذیرد.

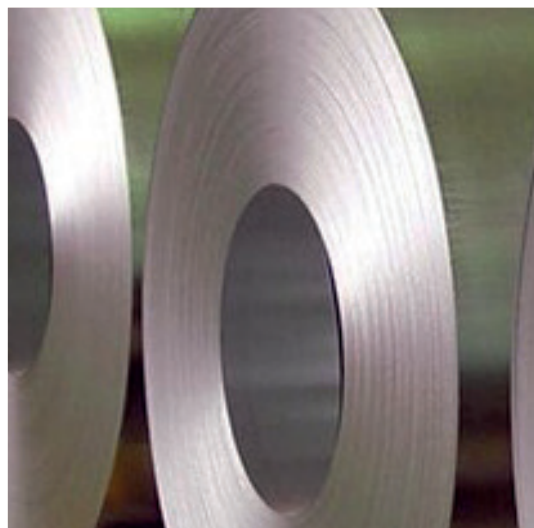
راه‌آهن آذربایجان

راه‌آهن آذربایجان به علت داشتن موقعیت خاص به عنوان شاه‌رگ راه‌آهن ایران در سه محور تبریز- جلفا، تبریز- رازی و تبریز- مراغه با طول ۸۱۶ کیلومتر خط اصلی و ۲۹۵ کیلومتر خط فرعی (صنعتی، تجاری، مانوری) گسترش یافته است. این راه‌آهن دارای ۲۸ ایستگاه است که ۴ ایستگاه آن به عنوان ایستگاه باز بین‌المللی تشریفات گمرکی کالاهای صادراتی، وارداتی و ترانزیتی را انجام می‌دهد.

راه‌آهن آذربایجان از یک طرف به عنوان پل ارتباطی، شبکه ریلی کشورمان را از طریق ترکیه به راه‌آهن اروپا و خاورمیانه و از طریق جمهوری خود مختار نخجوان به راه‌آهن کشورهای قفقاز و ماوراء قفقاز متصل نموده و از طرف دیگر امکان ارتباط راه‌آهن کشورهای مزبور را از طریق کریدورهای به کشورهای آسیای مرکزی، بنادر دریای خزر و خلیج فارس و دریای آزاد میسر می‌سازد.

فصل ۳
سیمای صنعت،
معدن و تجارت
آذربایجان شرقی

سیمای صنعت، معدن و تجارت آذربایجان شرقی

سیمای صنعت

استان آذربایجان شرقی با دارا بودن حدود ۴۲۰ واحد صنعتی یکی از استان‌های صنعتی کشور محسوب می‌شود. با توجه به سهم بالای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در بخش صنعت و تولید استان این بخش ۳۳ درصد از تولید ناخالص داخلی استان و حدود ۷ درصد از کل تولیدات بخش صنعت کشور را به خود اختصاص داده است که نشان از نقش آفرینی بخش صنعت استان در اقتصاد ملی و منطقه ای دارد.

وجود صنایع مادر و استراتژیک همچون ایدم، چرخشگر، ماشین‌سازی، پمپ‌ران، تراکتورسازی، پالایشگاه و پتروشیمی تبریز حاکی از قدمت و سابقه بالای صنعتی استان و توانمندی واحدهای صنعتی و وجود نیروی کار متخصص در این بخش می‌باشد.

عمده فعالیت‌های صنعتی استان مربوط به گروه‌های صنعتی مواد غذایی و آشامیدنی، شیمیایی و محصولات از لاستیک و پلاستیک، نساجی و چرم و کفش، صنایع کانی غیرفلزی، ساخت ماشین‌آلات و تجهیزات و صنایع فلزی می‌باشد.

وجود ۵۷ شهرک و ناحیه صنعتی در استان آذربایجان شرقی و ۵ شهرک تخصصی غیردولتی عمدتاً در زمینه‌های صنعتی شیشه، صنایع تبدیلی، چرم و کفش و برق و الکترونیک در استان آذربایجان شرقی و شهر صنعتی بعثت با مساحت بالغ بر ۲۰۰۰ هکتار به عنوان بزرگ‌ترین شهرک صنعتی خاورمیانه و وجود تنها شهرک اختصاصی سرمایه‌گذاری خارجی کشور در استان آذربایجان شرقی و وجود بیش از ۶۰ واحد تولیدی و صنعتی با شریک سرمایه‌گذاری خارجی در استان نشان از وجود جاذبه‌های سرمایه‌گذاری خارجی در بخش صنعت می‌باشد که این استان را به انتخاب اول سرمایه‌گذاران بخش صنعت تبدیل نموده است.

عمده فعالیت‌های صنعتی استان مربوط به گروه‌های صنعتی مواد غذایی و آشامیدنی، شیمیایی و محصولات از لاستیک و پلاستیک، نساجی و چرم و کفش، صنایع کانی غیرفلزی، ساخت ماشین‌آلات و تجهیزات و صنایع فلزی می‌باشد.

فصل سوم، سیمای صنعت، معدن و تجارت آذربایجان شرقی

رتبه اول سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در خودروسازی سنگین و تجاری در کشور، مقام اول سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در مقاطع فولادی طولی ساختمانی در کشور با ظرفیت تولید ۱۵ میلیون تن و قابل افزایش به ۵ میلیون تن، مقام اول تولید و صادرات لوازم خانگی، رتبه اول تولید شیرینی و شکلات کشور با صادرات سالانه بیش از ۵۰۰ میلیون دلار، پیشرو در صنعت چرم سنگین کشور، اولین شهرک صنعتی چرمشهر و پیشرو در صنعت کفش کشور با بیش از ۱۰ هزار واحد صنفی و صنعتی و اشتغال مستقیم و غیرمستقیم ۲۰ هزار نفری، پیشرو در صنعت شیشه کشور با ظرفیت ۳۰۰ هزار تن و اولین شهرک خصوصی شیشه، پیشرو در صنعت داروسازی در کشور و وجود ۶ واحد داروسازی توانمند و با تکنولوژی روز در استان از مهم‌ترین قابلیت‌های بخش صنعت استان در کشور می‌باشد.

صنایع شاخص استان

خودروسازی، قطعه‌سازی و ماشین‌سازی

در سال‌های اخیر بخش خودروسازی در استان آذربایجان شرقی از نظر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی مقام اول را در کشور کسب و از نظر ظرفیت بالقوه تولید خودرو، ۱۳ واحد صنعتی فعال در استان حدود ۱۰٪ ظرفیت تولید خودرو تجاری و ۱۵٪ ظرفیت تولید خودروی سبک کشور را به خود اختصاص داده است. همچنین در این استان بیش از ۳۰۰ واحد صنعتی در زمینه‌های قطعه‌سازی و ماشین‌سازی مشغول فعالیت هستند.

صنایع فولاد

در سال‌های اخیر فولاد در استان از نظر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی مقام اول را در کشور دارا بوده و از نظر ظرفیت بالقوه تولید با توجه به فعالیت نزدیک به ۳۰ واحد، با تولید بالغ بر ۵ میلیون تن (۱۵٪ ظرفیت کشور) شمش فولاد و ۵ میلیون تن (۲۴٪ ظرفیت کشور) مقاطع فولاد ساختمانی، یکی از قطب‌های فولاد در محصولات نهایی و طولی می‌باشد. ظرفیت اسمی تولید بیلت فولادی (شمش) استان سالانه ۱۵ میلیون تن، مقاطع فولادی ۵ میلیون تن و در سال‌های اخیر فولاد در ورق گالوانیزه ۹۰ هزار تن می‌باشد. سبد محصولات تولیدی شرکت‌ها طی استان از نظر سرمایه‌گذاری سال جاری شامل تیرآهن، میلگرد، ناودانی، نبشی، تسمه، ورق گالوانیزه و بخش خصوصی مقام اول را شمش فولاد است. استان در تولید مقاطع طولی در ایران و منطقه منارتبه در کشور دارا بوده است. اول را دارد.

لوازم خانگی

استان دارای تعداد ۱۴۹ واحد تولیدکننده لوازم خانگی با مجموع ظرفیت تولید حدود ۳ میلیون و ۲۰۰ هزار دستگاه در سال است که با توجه به تقاضای بالای داخلی و بازارهای منطقه‌ای و ظرفیت‌های تولیدی ایجاد شده، صنعت لوازم خانگی در استان در جایگاه اول کشور قرار دارد. محصولات تولیدی استان به چندین کشور مختلف از جمله فدراسیون روسیه، ترکیه، افغانستان، جمهوری آذربایجان، گرجستان، سودان، اقلیم کردستان عراق و ... صادر می‌شود.

شیرینی و شکلات

استان آذربایجان شرقی دارای ۵۳۴ واحد فعال صنایع غذایی با مجموع ظرفیت تولید سالانه ۳۹ میلیون تن می‌باشد. با دارا بودن رتبه یک کشور، این استان یکی از مهم‌ترین قطب‌های صنعت غذایی کشور در زمینه انواع نوشیدنی، لبنیات و بستنی، گشتارگاه‌های صنعتی، خشکبار و آجیل، آردسازی و به ویژه صنعت شیرینی، شکلات، کیک و کلوچه بوده و قادر به تأمین بیش از ۵۰ درصد نیاز کشور است.

چرم و کفش

استان دارای ۱۳۴ واحد فعال چرم‌سازی است که از این تعداد حدود ۱۰ واحد آن در تولید چرم رویه گاوی و بقیه در تولید اشبالت (لایه زیرین پوست) فعال هستند. ۷۵ درصد چرم رویه گاوی کشور و ۹۰ درصد از چرم اشبالت کشور در این استان تولید شده و بزرگ‌ترین قطب تولید چرم تکمیل شده گاوی در کشور است. محصولات تولیدی از مرغوبیت خوبی برخوردار است که به کشورهای فدراسیون روسیه، چین، هند، ترکیه، جمهوری آذربایجان و ... صادر می‌شود.

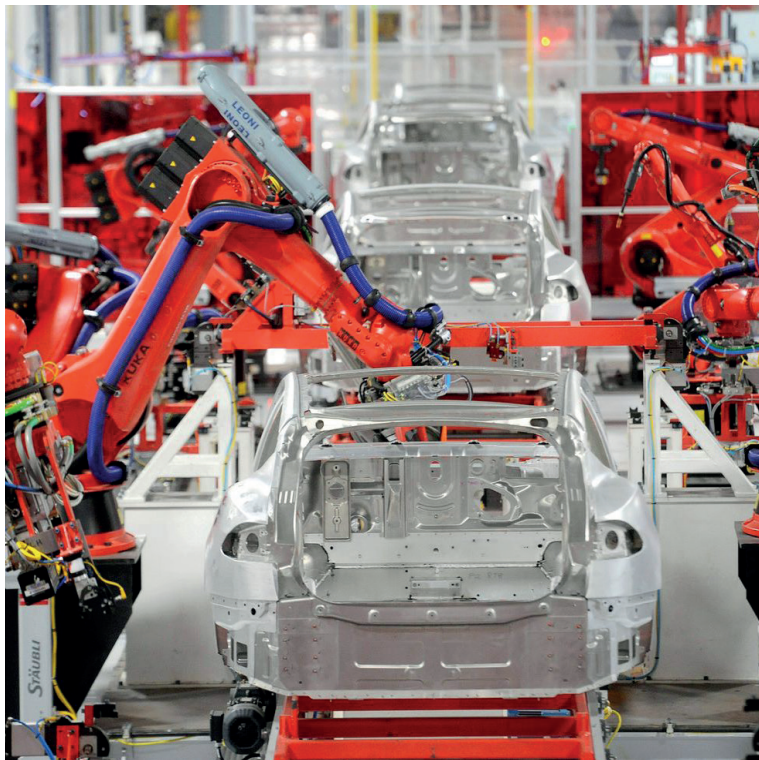
خوشه کفش تبریز با ۳ هزار واحد تولیدی و بیش از ۵۰۰ واحد خانگی بزرگ‌ترین خوشه کفش ایران از نظر تعداد عضو است. این خوشه با تولید ۳۰ میلیون جفت کفش در سال، ۱۷٫۵ درصد از مصرف داخلی کشور را تامین می‌نماید.

صنعت مس

با توجه به قرار گرفتن استان در کمربند مس و وجود معادن غنی آن، سرمایه‌گذاری‌های کلانی در طرح‌های تولید کنسانتره مس به ظرفیت ۳۳۰ هزار تن و کنسانتره مولیبدن به ظرفیت ۵۰۰۰ تن اجرا شده است. علاوه بر آن طرح تولید کنسانتره مس به روش هیپ لیچینگ به ظرفیت ۱۰۰ هزار تن نیز در شرف بهره‌برداری می‌باشد.

صنعت شیشه

استان آذربایجان شرقی یکی از مراکز مهم تولید و صادرات شیشه و صنایع مربوطه است. با وجود شهرک صنعتی خصوصی شیشه و سرمایه‌گذاری‌های صورت گرفته توسط شرکت‌های بزرگ تولیدی، ۵۰۰ هزار مترمربع شیشه، ۲۰۰ هزار تن کربنات کلسیم و ۲۰۰ هزار تن سیلیس در این استان تولید می‌گردد.

در سال‌های اخیر بخش خودرو در استان آذربایجان شرقی از نظر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی مقام اول را در کشور کسب کرده است.

مشوق‌ها و تسهیلات سرمایه‌گذاری در بخش صنعت

مشوق نوع و امتیازات	ملی / استانی	شرح خدمات مشوق‌ها و امتیازات
صنعت	ملی	صدور مجوز تاسیس برای شروع سرمایه‌گذاری با حداقل مدارک و در کمترین زمان ممکن پس از اخذ استعلام اداره کل محیط‌زیست (حداکثر طی کمتر از ۲ ساعت)
	ملی	در اولویت بودن سرمایه‌گذاران خارجی در واگذاری زمین در شهرک‌های صنعتی و امکان واگذاری زمین به صورت اقساطی و استفاده از تخفیفات قابل توجه خرید زمین از شرکت شهرک‌های صنعتی در صورت اخذ پروانه بهره‌برداری در زمان مقرر.
	ملی	امکان بهره‌مندی از معافیت‌های گمرکی برای واردات ماشین‌آلات و تجهیزات.
	ملی	بهره‌مندی از کارت بازرگانی موقت برای واردات ماشین‌آلات و تجهیزات (عدم مطالبه کارت بازرگانی).
	ملی	امکان بهره‌مندی از تسهیلات بانکی پیش‌بینی شده در بند الف تبصره ۱۸ قانون بودجه.
	ملی	معرفی به بورس کالا جهت خرید مستقیم مواد اولیه و حذف واسطه در این خصوص.
	ملی	امکان صدور مجوز فروشگاه‌های بزرگ و زنجیره‌ای جهت عرضه محصولات تولیدی به صورت مستقیم.
	ملی	امکان صدور مجوز فعالیت از حقوق گمرکی برای واردات ماشین‌آلات خط تولید مستعمل.

سیمای معدن

استان آذربایجان شرقی به دلیل بهره مندی از ساختارهای ویژه در لایه های زمین شناسی همواره شانس بالایی در اکتشاف مواد معدنی داشته و یکی از غنی ترین استان های کشور از لحاظ ذخایر معدنی محسوب می شود. این استان رتبه نخست کشوری از بابت ذخیره قطعی مواد معدنی کشور را دارا می باشد که ذخیره قطعی محدوده های معدنی شناسایی شده بالغ بر ۸۷ میلیارد تن است. در ایران تعداد ۷۰ نوع ماده معدنی شناسایی شده است که تعداد ۵۲ نوع آن در استان استحصال می شود که از اهم گروه کانی های فلزی می توان به مس، طلا، منگنز، مولیبدن و آهن و از گروه کانی های غیرفلزی به خاک صنعتی، سیلیس، دیاتومیت و ورمیکولیت اشاره کرد.

تعداد واحدهای فعال صنایع معدنی و معدن استان = ۶۰۸ واحد
میزان ذخایر معدنی قطعی شناسایی شده در استان = ۸۷ میلیارد تن، رتبه اول کشور

مشوق‌های سرمایه‌گذاری در بخش معدن

مشوق نوع و امتیازات	ملی / استانی	شرح خدمات مشوق‌ها و امتیازات
	ملی	تبصره ۱ ماده ۹ قانون معادن ایران - مؤسسات مالی نظیر بانک‌ها مکلفند معادن دارای پروانه بهره‌برداری را به عنوان وثیقه و تضمین اعطاء و بازپرداخت تسهیلات مالی بپذیرند.
	ملی	تبصره ۲ ماده ۹ قانون معادن ایران - بهره‌برداران از ذخایر معدنی طبقه دو به استثناء بهره‌برداران کاشف و یا دارندگان گواهی کشف مکلفند حداکثر نیم درصد (۵/۵٪) از محصول استخراج شده در سر معدن یا بهای آن را به نرخ روز به اختیار کاشف از تاریخ شروع به استخراج حداکثر به میزان ذخیره مندرج در گواهی کشف تا حداکثر بیست و پنج سال به عنوان حق اکتشاف به وی بپردازند.
معادن	ملی	تبصره ۱ ماده ۱۰ قانون معادن ایران - تولیدکنندگان مواد معدنی فرآوری شده، واحدهای صنعتی مصرف‌کننده مواد معدنی، متخصصان حقیقی و حقوقی دارنده پروانه اشتغال فعالیت‌های معدنی، کاشفان معدن مربوط که در مهلت مقرر در ماده (۷) موفق به تسلیم درخواست اخذ پروانه بهره‌برداری نشده‌اند و شرکت‌های تعاونی معدنی متشکل از کارکنان معادن در صورتی که دارای صلاحیت فنی و مالی باشند به ترتیب، مطابق آیین‌نامه اجرایی این قانون در زمان واگذاری، در شرایط مساوی در اولویت می‌باشند.
	ملی	تبصره ۵ ماده ۱۴ قانون معادن ایران - بهره‌برداران معدنی که در جهت بهره‌برداری بهینه و صیانت از ذخایر معدنی، ارتقاء بهره‌وری و تحقیق و توسعه و اکتشاف و حفظ محیط‌زیست در معدن مربوط اقدام نمایند، با تأیید شورای عالی معادن از پرداخت حداکثر تا بیست درصد (۲۰٪) حقوق دولتی معاف می‌باشند.
	ملی	تبصره ۶ ماده ۱۴ قانون معادن ایران - دولت مکلف است پانزده درصد (۱۵٪) از حقوق دولتی وصولی را به اعتبارات همان استان اضافه نماید، به طوری که تمام اعتبار یاد شده جهت ایجاد زیرساخت و رفاه و توسعه شهرستان با اولویت بخشی که معدن در آن واقع شده، اختصاص یابد.

مشوق های سرمایه گذاری در بخش معدن

مشوق نوع و امتیازات	ملی / استانی	شرح خدمات مشوق ها و امتیازات
	ملی	ماده ۱۷ قانون معادن ایران - دولت موظف است به منظور توسعه فرآوری و صادرات مواد معدنی با ارزش افزوده بیشتر و نیز گسترش فعالیت های اکتشافی و بهره برداری، پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت در رابطه با خط مشی های تولیدی، بازرگانی، مالی و پولی مرتبط را مورد بررسی قرار داده، در صورت تصویب در برنامه های توسعه منظور نماید و برای تحقق آن در لوایح بودجه سالانه کشور پیش بینی لازم را به عمل آورد.
	ملی	تبصره ماده ۱۷ قانون معادن ایران - وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است گسترش فرآوری مواد معدنی و صادرات آن را در اولویت برنامه های اجرایی خود قرار دهد.
	ملی	ماده ۳۱ قانون معادن ایران - به منظور تحقق توسعه پایدار در بخش معدن، دولت موظف است صندوق بیمه سرمایه گذاری فعالیت های معدنی را جهت تأمین تمام یا قسمتی از خسارات احتمالی ناشی از عدم کشف کانه و سرمایه گذاری های موجود، طبق اساسنامه ای که به تصویب هیات وزیران خواهد رسید در وزارت صنعت، معدن و تجارت تأسیس نماید و همه ساله در صورت لزوم اعتبار مورد نیاز سهم دولت را با توجه به سیاست های تولیدی در لوایح بودجه سالانه پیشنهاد نماید.
	ملی	تبصره ماده ۳۱ قانون معادن ایران - دولت مکلف است به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت همه ساله حداکثر پنج درصد (۵٪) از کل حقوق دولتی دریافتی موضوع ماده (۱۴) این قانون و تبصره های ذیل آن را جهت حمایت از فعالیت های صندوق بیمه سرمایه گذاری فعالیت های معدنی در اختیار صندوق مذکور قرار دهد.
	ملی	بند پ ماده ۶۳ آئین نامه اجرایی قانون معادن - در مواردی که بهره بردار در گزارش سالانه، میزان استخراج را کمتر از میزان مندرج در پروانه بهره برداری اعلام کند و دلایل توجیهی وی مشمول موارد خارج از ید و اراده بهره بردار باشد، با تأیید شورا، حقوق دولتی براساس میزان استخراج واقعی محاسبه و مطالبه می شود.

مشوق‌های سرمایه‌گذاری در بخش معدن

مشوق نوع و امتیازات	ملی / استانی	شرح خدمات مشوق‌ها و امتیازات
	ملی	ماده ۱۰۸ آیین‌نامه اجرایی قانون معادن - در اجرای ماده (۱۷) قانون، وزارت موظف است به منظور استفاده از فناوری‌های پیشرفته در زمینه‌های اکتشاف، استخراج، کانه‌آرایی، فرآوری و صنایع معدنی و تجهیز، نوسازی و ارتقای بهره‌وری در بخش معدن، حمایت از سرمایه‌گذاری‌های داخلی و یا خارجی در بخش معدن و پشتیبانی از فعالیت‌های بنگاه‌های معدنی ایرانی در داخل و یا خارج از کشور همه ساله منابع مالی لازم اعم از ریالی و ارزی را برای تامین ماشین‌آلات، تجهیزات و سایر موارد مورد نیاز، در بودجه سالانه پیش‌بینی کند.
	ملی	تبصره ۱ ماده ۹ قانون معادن ایران - مؤسسات مالی نظیر بانک‌ها مکلفند معادن دارای پروانه بهره‌برداری را به عنوان وثیقه و تضمین اعطاء و بازپرداخت تسهیلات مالی بپذیرند.
	ملی	تبصره ۲ ماده ۹ قانون معادن ایران - بهره‌برداران از ذخایر معدنی طبقه دو به استثناء بهره‌برداران کاشف و یا دارندگان گواهی کشف مکلفند حداکثر نیم درصد (۵/۵٪) از محصول استخراج شده در سر معدن یا بهای آن را به نرخ روز به اختیار کاشف از تاریخ شروع به استخراج حداکثر به میزان ذخیره مندرج در گواهی کشف تا حداکثر بیست و پنج سال به عنوان حق اکتشاف به وی بپردازند.
	ملی	تبصره ۱ ماده ۱۰ قانون معادن ایران - تولیدکنندگان مواد معدنی فرآوری شده، واحدهای صنعتی مصرف‌کننده مواد معدنی، متخصصان حقیقی و حقوقی دارنده پروانه اشتغال فعالیت‌های معدنی، کاشفان معدن مربوط که در مهلت مقرر در ماده (۷) موفق به تسلیم درخواست اخذ پروانه بهره‌برداری نشده‌اند و شرکت‌های تعاونی معدنی متشکل از کارکنان معادن در صورتی که دارای صلاحیت فنی و مالی باشند به ترتیب، مطابق آیین‌نامه اجرائی این قانون در زمان واگذاری، در شرایط مساوی در اولویت می‌باشند.

مشوق های سرمایه گذاری در بخش معدن

مشوق نوع و امتیازات	ملی / استانی	شرح خدمات مشوق ها و امتیازات
	ملی	تبصره ۵ ماده ۱۴ قانون معادن ایران - بهره برداران معدنی که در جهت بهره برداری بهینه و صیانت از ذخایر معدنی، ارتقاء بهره‌وری و تحقیق و توسعه و اکتشاف و حفظ محیط زیست در معدن مربوط اقدام نمایند، با تأیید شورای عالی معادن از پرداخت حداکثر تا بیست درصد (۲۰٪) حقوق دولتی معاف می باشند.
صنایع معدنی	ملی	تبصره ۶ ماده ۱۴ قانون معادن ایران - دولت مکلف است پانزده درصد (۱۵٪) از حقوق دولتی وصولی را به اعتبارات همان استان اضافه نماید، به طوری که تمام اعتبار یاد شده جهت ایجاد زیرساخت و رفاه و توسعه شهرستان با اولویت بخشی که معدن در آن واقع شده، اختصاص یابد.
	ملی	ماده ۱۷ قانون معادن ایران - دولت موظف است به منظور توسعه فرآوری و صادرات مواد معدنی با ارزش افزوده بیشتر و نیز گسترش فعالیت‌های اکتشافی و بهره‌برداری، پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت در رابطه با خط‌مشی‌های تولیدی، بازرگانی، مالی و پولی مرتبط را مورد بررسی قرار داده، در صورت تصویب در برنامه‌های توسعه منظور نماید و برای تحقق آن در لوایح بودجه سالانه کشور پیش‌بینی لازم را به عمل آورد.
	ملی	تبصره ماده ۱۷ قانون معادن ایران - وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است گسترش فرآوری مواد معدنی و صادرات آن را در اولویت برنامه‌های اجرائی خود قرار دهد.
	استانی	ماده ۳۱ قانون معادن ایران - به منظور تحقق توسعه پایدار در بخش معدن، دولت موظف است صندوق بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی را جهت تأمین تمام یا قسمتی از خسارات احتمالی ناشی از عدم کشف کانه و سرمایه‌گذاری‌های موجود، طبق اساسنامه‌ای که به تصویب هیات وزیران خواهد رسید در وزارت صنعت، معدن و تجارت تأسیس نماید و همه ساله در صورت لزوم اعتبار مورد نیاز سهم دولت را با توجه به سیاست‌های تولیدی در لوایح بودجه سالانه پیشنهاد نماید.

توانمندی‌های تجاری و صادراتی

استان آذربایجان شرقی با جمهوری‌های آذربایجان، ارمنستان و خودمختار نخجوان مرز مشترک دارد و از طریق مرز بازرگان با کشور ترکیه نیز مرتبط است که موجب ایجاد موقعیت استراتژیک ویژه برای به وجود آمدن یک مرکز عمده تجاری بین‌المللی شده است.

استان آذربایجان شرقی با توجه به بهره‌مندی از توان تولیدی در صنایع گوناگون، از توان صادراتی بالایی نیز برخوردار است، به طوری که این استان با داشتن ۷ درصد از کل صادرات کشور، جز ۶ استان برتر در امر صادرات در سطح کشور محسوب می‌گردد.

این استان، در زمینه تجارت خارجی دارای مراودات بین‌المللی با حدود ۱۰۰ کشور می‌باشد. عمده کشورهای مقصد صادراتی طی چند سال متوالی ترکیه، عراق، ارمنستان، افغانستان، جمهوری آذربایجان و جمهوری خودمختار نخجوان، گرجستان، چین، هند و ... بوده و عمده گروه‌های کالایی صادره از گمرکات استان شامل محصولات پتروشیمی، صنایع معدنی فلزی، خشکبار، شیرینی و شکلات، محصولات پلیمری، صنایع معدنی غیرفلزی، نساجی، پوشاک و کفش، لوازم خانگی و ... است.

ارزش صادرات از طریق گمرکات استان در سال ۱۳۹۹ بیش از ۱ میلیارد و ۴۰۰ میلیون دلار بوده که به بیش از ۱۰۰ کشور جهان صادر شده است. همچنین ارزش صادرات از طریق گمرکات استان در ۷ ماهه سال ۱۴۰۰ نزدیک به ۹۰۰ میلیون دلار بوده که نشانگر رشد صادرات در سال اخیر می‌باشد.

استان آذربایجان شرقی

لازم به ذکر است که به دلیل مزیت‌های نسبی استان در زمینه خدمات با توجه به بهره‌مندی از توان تولیدی در صنایع گوناگون، از توان صادراتی بالایی نیز برخوردار است

لازم به ذکر است که به دلیل مزیت‌های نسبی استان در زمینه خدمات فنی و مهندسی و فعالیت شرکت‌های توانمند در این حوزه، امکان صادرات این خدمات نیز میسر می‌باشد.

صادرات استان آذربایجان شرقی در سال ۱۴۰۰

گروه کالایی	ارزش دلاری	وزن (تن)
صنایع معدنی فلزی	۴۴۱,۹۹۶,۲۵۵	۵۷۰,۰۹۴
پتروشیمی	۳۹۲,۳۴۴,۶۸۸	۵۵۱,۰۰۷
صنایع غذایی	۱۶۰,۶۹۳,۴۱۶	۱۷۶,۵۹۲
خشکبار	۱۴۱,۷۶۴,۲۴۰	۹۴,۹۳۴
محصولات پلیمری	۱۲۲,۶۱۶,۱۳۱	۹۳,۱۶۲
پایه نفتی	۹۹,۸۰۰,۶۶۶	۲۴۴,۷۹۶
صنایع معدنی غیر فلزی	۶۶,۹۰۶,۴۰۰	۵۹۱,۶۶۵
نساجی، پوشاک و کفش	۴۳,۵۰۹,۶۲۹	۱۹,۵۰۹
شیمیایی	۳۸,۶۷۱,۷۵۸	۱۰۲,۰۷۵
لوازم خانگی	۳۱,۱۶۲,۸۲۸	۲۰,۱۲۷
میوه و تره بار	۳۰,۱۷۷,۸۳۶	۱۰۱,۰۷۰
معدن	۲۹,۷۷۰,۱۷۶	۱۹۶,۰۸۳
ماشین سازی و تجهیزات	۲۶,۶۲۴,۹۱۶	۱۷,۲۸۶
خودرو و نیروی محرکه	۷,۲۲۴,۵۰۴	۲,۴۱۷
محصولات سلولزی	۷,۰۱۸,۹۸۸	۱۸,۵۶۴
صنایع برق و الکترونیک	۶,۴۹۷,۰۲۷	۲,۹۲۳
محصولات حیوانی و صنایع وابسته	۵,۸۶۷,۷۰۹	۱۰,۹۲۷
گل و گیاه دارویی، خوراکی، زینتی و صنعتی	۳,۳۰۲,۳۰۹	۳,۳۸۶
صنایع ورزشی و خلاق	۱,۲۳۶,۱۴۷	۴۲۹
فرش دستباف (بجز گلیم)	۱,۲۱۹,۴۰۴	۱۷

صادرات استان آذربایجان شرقی در سال ۱۴۰۰

گروه کالایی	ارزش دلاری	وزن (تن)
تجهیزات پزشکی	۵۷۲,۷۴۳	۱۶۴
صنایع دستی	۴۶۳,۷۱۴	۸۹۵
غلات	۳۷۱,۳۵۸	۲۷۴
انواع بذر و دانه	۳۳۷,۹۲۹	۳۶۵
سایر تولیدات صنعتی	۱۰۸,۶۱۶	۱۶
دارو	۹۱,۶۲۷	۲۴
سایر صنایع ماشین سازی	۰	۰
جمع	۱,۶۶۰,۳۵۱,۰۱۴	۲,۸۱۸,۷۹۸

صادرات استان آذربایجان شرقی در سال ۱۴۰۱

گروه کالایی	ارزش دلاری	وزن (تن)
صنایع معدنی فلزی	۴۸۲,۹۴۴,۵۹۶	۷۳۹,۹۴۰
پتروشیمی	۲۷۰,۰۳۹,۶۵۱	۷۴۴,۶۵۸
خشکبار	۱۶۰,۷۰۹,۹۰۴	۹۱,۲۴۷
محصولات پلیمری	۱۱۹,۲۸۳,۴۸۵	۸۷,۹۲۱
صنایع غذایی	۱۱۲,۸۴۳,۰۸۲	۱۱۷,۲۵۹
پایه نفتی	۹۲,۳۴۳,۴۰۱	۲۱۸,۹۵۹
ماشین سازی و تجهیزات	۶۸,۰۸۵,۳۸۹	۱۷,۵۹۳
صنایع معدنی غیر فلزی	۵۵,۴۸۱,۸۵۰	۴۳۶,۷۴۵
شیمیایی	۴۴,۳۴۰,۷۹۴	۱۰۴,۶۳۰

صادرات استان آذربایجان شرقی در سال ۱۴۰۱

گروه کالایی	ارزش دلاری	وزن (تن)
نساجی، پوشاک و کفش	۴۰,۹۰۹,۳۹۷	۲۲,۴۰۵
لوازم خانگی	۲۷,۰۷۰,۷۷۳	۱۵,۹۲۸
معدن	۲۴,۴۲۳,۵۴۴	۲۰۰,۴۲۶
میوه و تره بار	۲۰,۴۹۶,۷۹۵	۷۰,۳۵۷
خودرو و نیروی محرکه	۱۳,۹۲۹,۱۳۷	۳,۵۵۱
محصولات حیوانی و صنایع وابسته	۱۲,۹۲۹,۵۶۶	۱۳,۰۳۷
محصولات سلولزی	۱۲,۷۹۵,۶۲۱	۳۴,۱۹۱
صنایع برق و الکترونیک	۷,۸۱۵,۶۵۸	۴,۰۵۳
گل و گیاه دارویی، خوراکی، زینتی و صنعتی	۴,۷۳۵,۳۳۵	۴,۰۷۰
صنایع ورزشی و خلاق	۱,۴۱۲,۳۶۳	۴۷۸
صنایع دستی	۴۸۹,۳۲۷	۸۸۱
انواع بذر و دانه	۴۲۱,۳۶۶	۲۲۶
تجهیزات پزشکی	۳۰۹,۹۱۶	۸۷
دارو	۲۵۱,۱۰۵	۸۹
غلات	۱۴۷,۱۲۶	۱۱۳
سایر تولیدات صنعتی	۲۶,۱۳۶	۲۰
فرش دستباف (بجز گلیم)	۲,۷۴۶	۰
سایر صنایع ماشین سازی	۹۳۰	۰
جمع	۱,۵۷۴,۲۳۸,۹۹۳	۲,۹۲۸,۸۶۴

گمرکات استان

گمرکات استان آذربایجان شرقی شامل ۳ اداره کل (گمرک تبریز، گمرک منطقه آزاد ارس - جلفا و منطقه ویژه اقتصادی سهران)، ۳ اداره شامل (گمرک نوردوز، گمرک خداآفرین، گمرک مراغه)، ۳ دفتر گمرکی شامل (شهرستان بناب، شهرک صنعتی شهید سلیمی و پتروشیمی تبریز) و ۲ واحد گمرکی شامل (گمرک فرودگاه بین‌المللی تبریز و گمرک امانات پستی تبریز) می‌باشد.

اداره کل گمرک تبریز

گمرک تبریز از گمرکات قدیمی کشور بوده و بنای ساختمانی فعلی آن نزدیک به یک قرن قدمت دارد. این گمرک در ضلع غربی کلانشهر تبریز و در مسیر جاده ترانزیتی ایران - ترکیه و در مجاورت راه آهن تبریز قرار گرفته است. از لحاظ میزان صادرات یکی از گمرکات مهم کشور که اغلب جز ۱۰ گمرک برتر صادراتی کشور می‌باشد و مرکز خدمات صادرات استان برای اولین در کشور از سال ۱۳۷۹ با حضور دستگاه‌های مربوطه در تجارت خارجی در این گمرک شروع به فعالیت نموده است. گمرک فرودگاه بین‌المللی شهید مدنی تبریز، گمرک امانات پستی تبریز، دفتر گمرکی شهرک شهید سلیمی و دفتر گمرکی پتروشیمی تبریز، از توابع اداره کل گمرک تبریز می‌باشد.

اداره کل گمرک منطقه ویژه اقتصادی سهران

اداره کل گمرک سهران از گمرکات تابعه حوزه نظارت گمرکات استان آذربایجان شرقی می‌باشد که فعالیت خود را در سال ۱۳۵۴ به‌طور رسمی در مجموعه شرکت ملی انبارهای عمومی و خدمات گمرکی سهران آغاز نموده است. این گمرک در ۱۵ کیلومتری محدوده شهر تبریز و در مسیر جاده ترانزیتی ایران - اروپا و ایران - آسیای مرکزی و در کنار پایانه حمل و نقل زمینی استان واقع شده و بازساخت‌ها و امکانات قابل توجه از جمله ۱۵ کیلومتر ریل راه آهن از گمرکات مهم کشور محسوب می‌شود.

اداره کل گمرک منطقه آزاد ارس - جلفا

گمرک جلفا واقع در شهرستان مرزی جلفا و به فاصله ۱۳۵ کیلومتر از تبریز قرار دارد و با وسعت ۵۰۰ هزار هکتار یکی از بزرگترین گمرکات زمینی کشور می‌باشد. گمرک پل چوبی که مرز بین‌المللی مابین ایران و جمهوری خودمختار نخجوان است و به صورت ۲۴ ساعته تشریفات گمرکی امور مسافری، ورودی و خروجی کامیون‌های وارداتی و صادراتی و ترانزیتی انجام می‌گیرد.

گمرک نوردوز

گمرک نوردوز بعد از تشکیل جمهوری ارمنستان در مرز نوردوز از سال ۱۳۷۱ فعالیت خود را آغاز نموده است. این گمرک در ۷۰ کیلومتری شهر جلفا و در حاشیه رودخانه ارس قرار دارد که تنها مرز مشترک با کشور ارمنستان و کشورهای اتحادیه اوراسیا و کریدور ارتباطی با کشورهای CIS نیز به‌شمار می‌رود. در این گمرک رویه‌های صادرات، واردات، ترانزیت و امور مسافری فعال می‌باشد.

گمرک خداآفرین

این گمرک از سال ۱۳۹۴ در شهرستان خداآفرین با ۳ گیت خروجی اصلی شروع به فعالیت نموده است. رویه ترانزیت (مبدأ و مقصد) در این گمرک فعال می‌باشد.

گمرک مراغه

این گمرک در سال ۱۳۷۵ آغاز به فعالیت نموده و در رویه صادرات فعال می باشد.

دفتر گمرکی شهرک صنعتی شهید سلیمی تبریز

این دفتر گمرکی از سال ۱۳۹۱ به منظور تسریع و تسهیل امور گمرکی واحدهای تولیدی این شهرک راه اندازی شد. در این دفتر امکان صدور پروانه های صادراتی برای کالاهای تولیدی واحدهای مستقر در این شهرک میسر می باشد.

دفتر گمرکی شرکت پتروشیمی تبریز

این دفتر از اواخر سال ۱۳۹۶ شروع به فعالیت نموده است. با استقرار این مرکز گمرکی روزانه افزون بر یک هزار و ۳۵۰ تن مواد پلیمری تولیدی پتروشیمی تبریز توسط حدود ۶۰ کامیون به طور مستقیم از این مجتمع به خارج از کشور صادر می شود.

دفتر گمرکی شهرستان بناب

این دفتر از اواخر سال ۱۳۹۳ در شهرستان بناب شروع به فعالیت نموده است و رویه های صادرات، خروج موقت و صدور گواهی مبدأ در این دفتر گمرکی فعال است.

اهم قابلیت های تجاری استان

- ۱ وجود مبادی ورودی و خروجی در منطقه مرزی جلفا، نوردوز، گمرکات سهلان، تبریز و جلفا با ظرفیت های بالای ذخیره و انبار کالا
- ۲ موقعیت ویژه جغرافیایی به عنوان چهارراه ارتباطی ایران و اروپا
- ۳ وجود راه آهن باری و مسافری داخلی و بین المللی
- ۴ وجود منطقه آزاد تجاری - صنعتی ارس
- ۵ وجود نمایشگاه بین المللی تبریز
- ۶ امکان برقراری پروازهای بین تبریز اکثر شهرهای بزرگ ایران و خارج از کشور
- ۷ ۴ سیلو و ۵ انبار گندم
- ۸ ۵۳ سردخانه زیر صفر، بالای صفر و دو مداره

شهرک ها و ناحیه های صنعتی استان آذربایجان شرقی

استان آذربایجان شرقی دارای ۵۷ شهرک و ناحیه صنعتی شامل ۳۷ شهرک صنعتی و ۲۰ ناحیه صنعتی است. از بین این شهرک ها، ۶ شهرک شامل شهرک های هاشمی رفسنجانی، فناوری قطعات خودرو، سرامیک مرند، صنایع پایین دستی پتروشیمی، مس و زرکان و سنگ آذرشهر تخصصی می باشند.

اهم شهرک های صنعتی استان

اهم شهرک های صنعتی استان، شهرک صنعتی سرمایه گذاری خارجی، شهرک صنعتی شهید سلیمی و شهر صنعتی بعثت است. شهرک سرمایه گذاری خارجی، در ۱۸ کیلومتری شمال بزرگراه تبریز- صوفیان، بعد از گمرگ سهلان واقع شده است و با هدف اشتغال زایی، انتقال فناوری، توسعه صنعتی استان آذربایجان شرقی و جلب سرمایه های خارجی طراحی و احداث شده است و یکی از شرایط واگذاری زمین در این شهرک داشتن شریک خارجی می باشد. شهرک صنعتی شهید سلیمی، بزرگ ترین شهرک صنعتی شمال غرب کشور در ۳۵ کیلومتری بزرگراه تبریز- آذرشهر واقع شده است که علاوه بر امکانات و زیرساخت های اولیه دارای مرکز آموزش عالی و همچنین به عنوان اولین شهرک صنعتی دارای هتل در کشور می باشد. شهر صنعتی بعثت، بزرگ ترین شهر صنعتی خاورمیانه در ۲۰ کیلومتری تبریز بعد از گمرگ سهلان در مساحتی حدود ۱۰ هزار و ۸۰۰ هکتار در حال ساخت است. این شهر صنعتی که به عنوان پایگاهی برای تولید محصولات صادراتی محسوب می شود، علاوه بر آذربایجان شرقی توانایی زیرپوشش قرار دادن شمال غرب کشور و تأثیرگذاری بر اقتصاد آنها را دارد. نزدیکی به منطقه ویژه اقتصادی سهلان، فرودگاه، بزرگراه ها و راه آهن و گمرک و نزدیکی به شهر تبریز از مزیت های مهم این شهر صنعتی است. از سوی دیگر همجواری با دو شهرک سرمایه گذاری خارجی و صنایع ساختمانی برای واحدهای صنعتی انگیزه فعالیت های زنجیره ای را در قالب ارتباطات افقی و عمودی دو چندان کرده است.

مزایای استقرار صنایع در شهرک های صنعتی

۱. عدم نیاز به دریافت مجوزهای جداگانه از ادارات مختلف؛
۲. مستثنی بودن از قانون شهرداری ها؛
۳. پرداخت نقد و اقساط هزینه های انتفاع از تاسیسات؛
۴. صدور رایگان و در اسرع وقت مجوزهای ساخت و ساز و پایان کار؛
۵. واگذاری اداره شهرک صنعتی به هیئت امنای صاحبان صنایع؛
۶. امکان اجاره سالن های آماده برای تسریع در بهره برداری از واحد تولیدی؛
۷. کاهش هزینه های سرمایه گذاری به دلیل استفاده از خدمات مشترک سازماندهی شده توسط شهرک های صنعتی از جمله آب، برق، تلفن، گاز و تصفیه خانه فاضلاب.

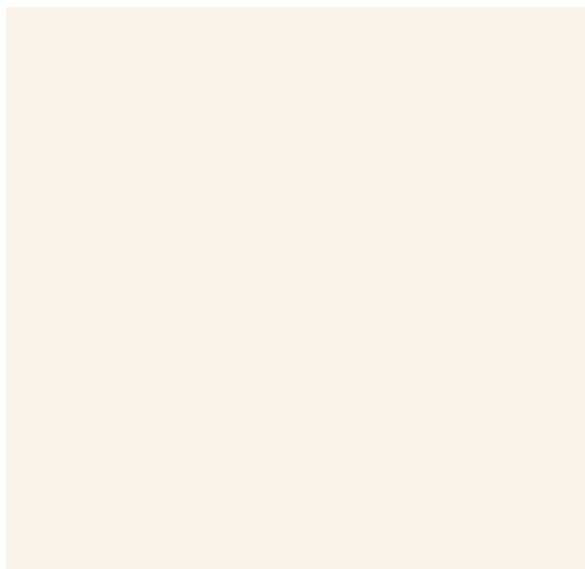
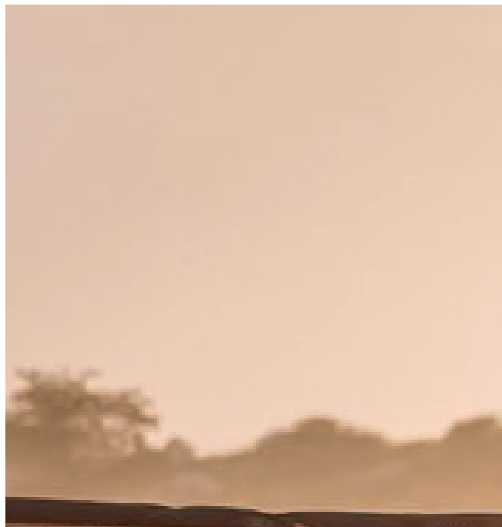
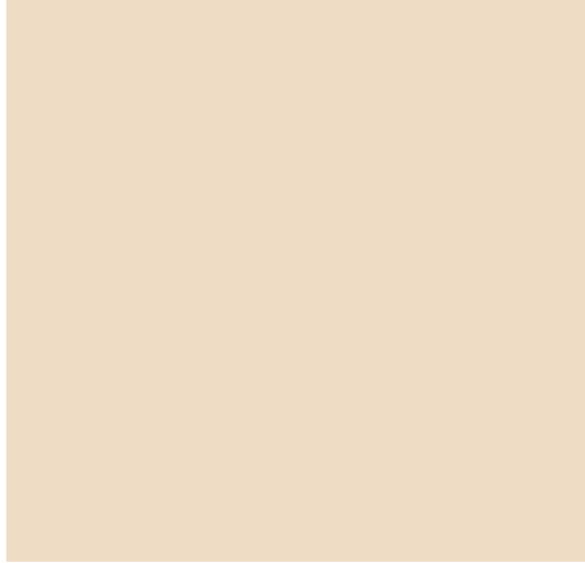
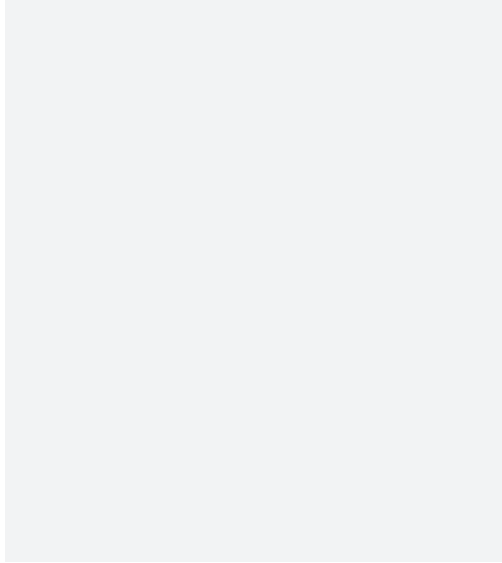
مشوق‌های سرمایه‌گذاری برای سرمایه‌گذاران در شهرک‌های صنعتی

شرایط واگذاری زمین در شهرک‌ها و نواحی صنعتی

اقساط (ماه)	درصد نقدي	مساحت		
۳۰	۳۰	تا ۴۰۰۰ متر	تبریز ۳ (سعیدآباد)، اهر، تبریز (رجایی)، میانه، مرند، تبریز ۲ (سلیمی)، شبستر (وايقان)، بناب - بستان‌آباد، تخصصی صنایع ساختمانی، فن‌آوری خودرو، تبریز ۵ (سرمایه‌گذاری خارجی)، تبریز ۴ (سهند)، آخولا، بعثت	شهرک‌های صنعتی، نواحی محور
۳۶	۳۰	۴۰۰۰ تا ۶۰۰۰ متر		
۳۶	۲۵	۶۰۰۰ تا ۱ هکتار		
۴۲	۲۰	از ۱ هکتار تا ۱۵ هکتار		
۴۸	۱۵	از ۱۵ هکتار تا ۲ هکتار		
		بیشتر از ۲ هکتار	تصویب هیئت مدیره	
۳۶	۲۰	تا ۴۰۰۰ متر	سراب، ملکان، میانه ۲، مراغه، کاغذکنان، مرند ۲، سرامیک مرند، عجب‌شیر، کلیبر، هشترود، جلفا (هادی‌شهر)، ترکمنچای، ورزقان، بستان‌آباد ۲، اسکو، بیلوردی (هریس)	شهرک‌های صنعتی، نواحی محور غیر
۴۲	۱۵	۴۰۰۰ تا ۱ هکتار		
۴۸	۱۰	از ۱ هکتار تا ۱۵ هکتار		
		بالتر از ۱۵ هکتار		
اقساط (ماه)	درصد نقدي	مساحت	چاراویماق، فجر، زرنق، تیکمه‌داش، اسپران، یوزبند، اسماعیل‌آباد، چهرگان، ترک، کرنگاه، کوزه‌کنان، خوشه مهر، دوزدوزان، خضرو، شورگل، زنوز	نواحی صنعتی
۴۸	۵	-----		
اقساط (ماه)	درصد نقدي	مساحت		زمین‌های کارگاهی
۳۰	۳۰	-----		
اقساط (ماه)	درصد نقدي	مساحت		زمین‌های خدماتی
۱۲	۵۰	-----		

توانمندی‌های تولیدی، صادراتی، قابلیت‌ها و ظرفیت‌های سرمایه‌گذاری استان آذربایجان شرقی

وضعیت کلی شهرک‌های صنعتی استان آذربایجان شرقی	
۳۷ شهرک	تعداد شهرک‌های صنعتی مصوب دولت
۱۹ ناحیه	تعداد ناحیه صنعتی
۴۸ عدد	تعداد شهرک‌ها و نواحی صنعتی در حال واگذاری
۳ شهرک	تعداد شهرک‌ها و نواحی صنعتی تخصصی در حال واگذاری
۱۵۳۴ هکتار	زمین قابل واگذاری در شهرک‌ها و نواحی صنعتی
۱۹۳۲ هکتار	زمین صنعتی واگذار شده در شهرک‌ها و نواحی صنعتی
۲۷۸۲ واحد	تعداد واحدهای در حال بهره‌برداری مستقر در شهرک‌ها و نواحی صنعتی
۱ شهرک	تعداد شهرک فناوری ایجاد شده (فن‌آوری قطعات خودرو)
۳۰ واحد	تعداد واحدهای فن‌آور مستقر در مرکز خدمات فناوری شهرک فن‌آوری قطعات خودرو

فصل ۴

سیمای کشاورزی آذربایجان شرقی

سیمای کشاورزی

شرایط آب و هوایی، ویژگی های خاک و موقعیت جغرافیایی منطقه، استان را به منطقه ای مناسب و مستعد برای کشاورزی تبدیل کرده است. در این سرزمین زیبا، محصولات مختلف باغی، زراعی، سبزی، صیفی و حبوبات به عمل می آید که ضمن تامین مصرف داخلی به خارج از منطقه و کشور هم صادر می شود. این استان با وجود خاک متنوع و حاصل خیز، منابع طبیعی وسیع در زمینه فعالیت های بخش کشاورزی یکی از مراکز عمده کشاورزی کشور محسوب می شود. موقعیت مکانی و ویژگی های ژئومورفولوژیکی آن، امکان ایجاد یک قطب قوی در زمینه کشاورزی، منابع طبیعی و دام را فراهم آورده است.

اراضی آبی و دیم	اراضی دیم زیر کشت	اراضی آبی زیر کشت
↓	↓	↓
۴۹۰ هزار هکتار	۶۱۵ هزار هکتار	۳۰۸ هزار هکتار

میزان تولید
محصولات زراعی
استان:
۲'۵ میلیون تن

میزان تولید
محصولات دامی
استان:
۸۳۰ هزار تن

**مجموع کل تولیدات
کشاورزی استان:
۴'۶ میلیون تن**

میزان تولید
محصولات باغی
استان:
۱'۳ میلیون تن

میزان تولید
محصولات شیلات
استان:
۸۶۰۳ تن

رتبه‌های برتر استان در زمینه تولیدات کشاورزی:

تولید یونجه	←	رتبه دوم کشور	←	۹ درصد از تولید کل کشور
تولید زردآلو	←	رتبه دوم کشور	←	۱۳ درصد از تولید کل کشور
تولید عدس	←	رتبه دوم کشور	←	۱۴ درصد از تولید کل کشور
تولید گوجه سبز	←	رتبه دوم کشور	←	۱۲٫۶ درصد از تولید کل کشور
تولید سیب درختی	←	رتبه دوم کشور	←	۱۶ درصد از تولید کل کشور
تولید عسل	←	رتبه دوم کشور	←	۱۳ درصد از تولید کل کشور
تولید زغال اخته	←	رتبه دوم کشور	←	۳۳ درصد از تولید کل کشور
تولید آلبالو	←	رتبه دوم کشور	←	۱۱ درصد از تولید کل کشور
تولید گوشت قرمز	←	رتبه سوم کشور	←	۶ درصد از تولید کل کشور

توانمندی‌های تولیدی، صادراتی، قابلیت‌ها و ظرفیت‌های سرمایه‌گذاری استان آذربایجان شرقی

تولید گردو	←	رتبه سوم کشور	←	۷'۸ درصد از تولید کل کشور
تولید تخم مرغ	←	رتبه سوم کشور	←	۱۰ درصد از تولید کل کشور
تولید سنجد	←	رتبه چهارم کشور	←	۷'۴ درصد از تولید کل کشور
تولید انگور	←	رتبه پنجم کشور	←	۸ درصد از تولید کل کشور
تولید گندم	←	رتبه ششم کشور	←	۵ درصد از تولید کل کشور
تولید شیر خام	←	رتبه ششم کشور	←	۵'۵ درصد از تولید کل کشور

توانمندی‌های تولیدی و صادراتی بخش کشاورزی

قابلیت ویژه بخش کشاورزی آذربایجان شرقی باعث گردیده تا این استان در تولید برخی از محصولات زراعی، باغی، دامپروری و گلخانه‌ای دارای ویژگی‌ها و توانمندی‌های منحصربفردی باشد از آن جمله:

- وجود بستر مناسب جهت ایجاد کشت و صنعت در پایاب سدها به دلیل وسعت اراضی قابل کشت و تنوع اقلیم و ایجاد فضاهای تولید کشاورزی همگن (مگا پروژه‌ها) در محدوده مشخص (مجموعه‌های گلخانه‌ای) با شرایط مناسب و زیرساخت‌های لازم.

- جایگاه استان در رتبه‌های اول تا پنجم در تولید ۱۳ محصول کشاورزی

- وجود دانشگاه‌ها و مرکز آموزشی تحقیقاتی و مهندسی کشاورزی به عنوان تأمین‌کننده نیروی متخصص بخش کشاورزی.

- وجود مراکز بزرگ تحقیقاتی کشاورزی و منابع طبیعی، مرکز بیولوژی شمال غرب کشور و مرکز

فصل چهارم، سیمای کشاورزی آذربایجان شرقی

تولید انواع واکسن‌های دامی در استان.

• وجود سیلوها و سردخانه‌ها برای نگهداری بلندمدت محصولات کشاورزی.

• توجه ویژه برای مدرنیته کردن و بهینه‌سازی فعالیت‌های کشاورزی و مهیا شدن شرایط لازم برای سرمایه‌گذاری در شهرک‌های کشاورزی

• حمایت‌های قانونی جهت توسعه صنایع تبدیلی کشاورزی و پشتیبانی از سرمایه‌گذاران با هدف توسعه صنایع تبدیلی و به کارگیری تکنولوژی و دانش فنی روز در زمینه فرآوری محصولات کشاورزی و دستیابی به بازارهای جهانی و بین‌المللی

• بستر مناسب جهت ایجاد و توسعه صنایع در حوزه تولید خشکبار

• تولیدات زیر بخش آبی‌پروری در حاشیه رودخانه ارس در ارتباط با طرح تولید ماهیان سردآبی با استفاده از آب چاه‌های ساحلی (۳۰۰ حلقه).

با تکیه بر توانایی‌های ذکر شده، این استان در زمینه صادرات محصولات کشاورزی نیز موفق عمل کرده به طوریکه میزان صادرات محصولات کشاورزی استان در سال ۱۳۹۹ معادل ۲۰۰ هزار تن به ارزش تقریبی ۲۸۰ میلیون دلار برآورد گردیده که این مقدار معادل ۵٫۵ درصد از صادرات کل محصولات کشاورزی کشور می‌باشد. عمده محصولات کشاورزی صادراتی استان **عمده محصولات کشاورزی** شامل کشمش، رب گوجه‌فرنگی، سبزی و صیفی، آب‌میوه، شیر، خامه صادراتی استان شامل کشمش، رب گوجه‌فرنگی، سبزی و صیفی، آب‌میوه، شیر، خامه و ... می‌باشد. همچنین در ۸ ماهه نخست سال ۱۴۰۰، میزان صادرات محصولات کشاورزی استان معادل ۱۸۰ میلیون دلار بوده که به بیش از ۵۰ کشور جهان نظیر عراق، افغانستان، پاکستان، روسیه، هند، ترکیه، ترکمنستان، آذربایجان، ارمنستان و ... صادر شده است.

ارزآوری هر کیلو محصول به تفکیک زیر بخش‌های کشاورزی:

ارزآوری هر کیلو محصول زراعی: ۳۰ دلار (گوجه فرنگی ۵۰ دلار، هندوانه ۳۰ دلار).

ارزآوری هر کیلو محصول باغی: ۱۳ دلار (ارزآوری کشمش و گل و گیاه هر کدام ۱۵ دلار).

ارزآوری هر کیلو محصول دامی: ۱۱ دلار (صنایع لبنی ۹ دلار، محصولات حیوانی و وابسته به آن ۱۳ دلار).

میانگین ارزآوری هر کیلو محصول بخش کشاورزی کشور: معادل ۶ دلار در حالی که استان ۹ دلار.

گروه بندی محصولات کشاورزی از نظر صادرات:

محصولات کشاورزی به سه گروه کالایی دسته‌بندی شده و برنامه‌ریزی صادراتی بر اساس اولویت‌بندی گروه کالایی به شرح زیر صورت می‌گیرد:

توانمندی‌های تولیدی، صادراتی، قابلیت‌ها و ظرفیت‌های سرمایه‌گذاری استان آذربایجان شرقی

۱- گروه کالایی اول: محصولات تولیدی داخل کشور که رقیب محصولات وارداتی می‌باشند، از جمله برنج، گوشت، دانه‌های روغنی، جو و... که صادرات آنها از سال ۱۳۹۷ ممنوع یا با محدودیت مواجه شده است.

۲- گروه دوم کالایی: محصولات تولیدی داخل کشور که صرفاً میزان مازاد بر مصرف نیاز داخلی قابل صادرات بوده و در زندگی روزمره مردم تاثیر زیاد دارند که صادرات آن اقلام نیز گاهاً ممنوع یا با محدودیت روبرو می‌شود. مانند سیب‌زمینی و گوجه‌فرنگی.

۳- گروه سوم کالایی: محصولات تولیدی که با هدف صادرات تولید می‌شوند. مانند سیب درختی، انگور، فراورده‌های دام و طیور که اولویت صادراتی با این گروه می‌باشد.

مشوق‌ها و تسهیلات سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی

شرح خدمات مشوق‌ها و امتیازات	ملی استانی	نوع مشوق و امتیازات
ماده ۱۰۸ قانون سوم توسعه بند الف - به منظور استفاده از نیروهای متخصص و کارآفرین بخش آب و کشاورزی با اولویت ساکنین روستاها، دولت مجاز است اراضی بزرگ با مقیاس اقتصادی را در عرصه‌های منابع طبیعی که قابل احیاء و بهره‌برداری کشاورزی می‌باشند، با شرایط مناسب در اختیار آنان قرار دهد و حمایت‌های لازم را از قبیل زیربناها و پرداخت تسهیلات به عمل آورد. دولت موظف است ارزش آن قسمت از اراضی ملی و سایر اراضی متعلق به دولت را که برای سرمایه‌گذاری در طرح‌های مختلف تولیدی به مردم (اعم از حقیقی و حقوقی) واگذار می‌نماید در ابتدای واگذاری تقویم و بر همان اساس بعد از شروع دوره بهره‌برداری آن را با اقساط حداکثر پنج ساله دریافت نماید.	ملی	
ارزش احیاء و تبدیل به احسن این اراضی متعلق به بهره‌بردار بوده و دولت حق ندارد بابت آن وجهی دریافت نماید.	ملی	زمین مورد نیاز طرح
به استناد تبصره ۱ ماده ۲ قانون حفظ کاربردی اراضی طرح‌های مورد نیاز کشاورزی و دامی از پرداخت ۸۰ درصد قیمت روز با کاربری جدید به عنوان عوارض معاف می‌باشند.	ملی	
واگذاری زمین برای اجرای طرح‌های اقتصادی موضوع ماده ۷۵ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت	ملی	
واگذاری زمین برای اجرای طرح‌های اقتصادی بر اساس لایحه قانونی واگذاری و احیاء اراضی، مصوب ۵۹/۲/۳۱ شورای انقلاب	ملی	

مشوق ها و تسهیلات سرمایه گذاری در بخش کشاورزی

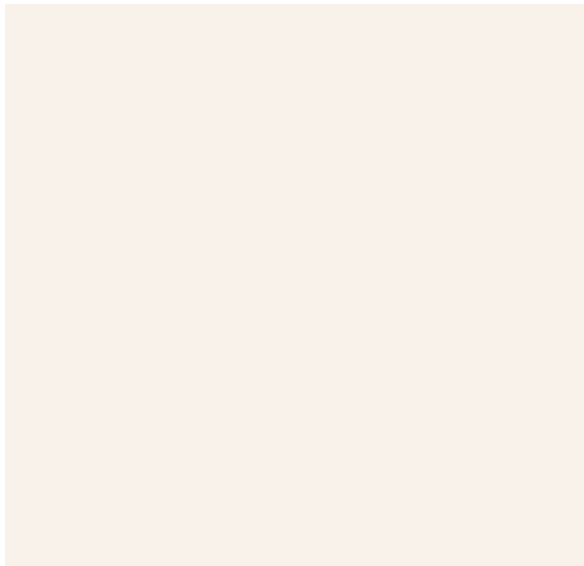
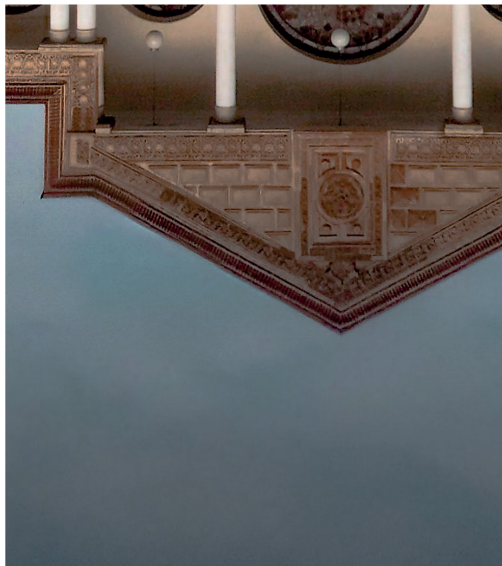
شرح خدمات مشوق ها و امتیازات	ملی استانی	نوع مشوق و امتیازات
واگذاری زمین مورد نیاز برای طرح طوبی در قالب بند ب قانون طرح طوبی	ملی	
براساس تبصره ۱ ماده قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ ها، مدیریت اراضی موظف است ظرف مدت دو ماه از تاریخ دریافت تقاضا نسبت به صدور پاسخ اقدام نماید.	ملی	
صدور موافقت نامه های اصولی	منطقه ای	
راهنمایی لازم جهت انتخاب محل طرح	منطقه ای	
راهنمایی و نظارت لازم فنی و کارشناسی در اجرای طرح و ایجاد تاسیسات مربوطه	منطقه ای	
صدور پروانه بهره برداری، راهنمایی و نظارت فنی بر انتخاب و پرورش دام، طیور و زنبور عسل	منطقه ای	
ارائه راهنمایی های لازم برای تولید بهینه و پایدار و کاهش هزینه تولید برای بالابردن سود سرمایه گذاری	منطقه ای	
خرید تضمینی محصولات دامی از طریق شرکت پشتیبانی امور دام با اعلام قیمت	منطقه ای	خدمات و تسهیلات بخش دامپروری
تضمین سرمایه گذاری با تحت پوشش قرار دادن کامل بیمه دام، طیور و زنبور عسل	منطقه ای	
پرداخت بخشی از حق بیمه دام و طیور و زنبور عسل توسط دولت به عنوان یارانه بیمه	ملی	
تنظیم بازار از طریق فراهم نمودن امکانات برای ذخیره سازی و نگهداری محصولات در زمان مازاد تولید	ملی	
ارائه تسهیلات بلندمدت سرمایه گذاری برای تداوم تولید و حمایت از واحدهای (مرغ تخمگذار و مرغ گوشتی، گاوداری های شیری، صنعتی، تعاونی های خدماتی و تولیدی)	ملی	

مشوق‌ها و تسهیلات سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی

شرح خدمات مشوق‌ها و امتیازات	ملی استانی	نوع مشوق و امتیازات
مساعادت در اخذ مجوز تولیدی نظیر مجوزهای تولیدی (موافقت اولیه، جواز تاسیس، پروانه بهره‌برداری، جواز توسعه و ... از طریق پنجره واحد وزارتی و اخذ استعلامات مربوطه).	منطقه‌ای	صنایع تبدیلی کشاورزی
ارائه مشاوره فنی و راهنمایی در خصوص نحوه اجرای طرح مطابق دستورالعمل‌ها و شرایط فنی	منطقه‌ای	
مساعادت در بازاریابی محصولات تولیدی واحدهای موجود استان.	منطقه‌ای	
مشارکت در خرید توافقی محصولات مورد نیاز کارخانه‌های صنایع تبدیلی به منظور تنظیم بازار محصولات استان.	منطقه‌ای	
ارائه خدمات تامین نقدینگی واحدهای موجود و تامین تسهیلات سرمایه‌ای جهت تاسیس واحدهای جدید.	منطقه‌ای	
ارائه مشاوره در خصوص انتخاب رشته‌های فعالیت بر اساس کدهای ISIC وزارتی و پرهیز از ایجاد واحدهای تولیدی که در استان با کمبود تقاضا و کثرت عرضه مواجه می‌باشند.	ملی	بخش تولیدات گیاهی گلخانه‌ها
ارائه راهنمایی در خصوص اولویت‌های مورد نیاز منطقه‌ای در انتخاب رشته فعالیت‌ها.	گلخانه‌ها	
تامین تسهیلات کم بهره به ویژه در مناطق کمتر توسعه یافته از طریق سامانه‌های اعتباری تسهیلاتی وزارتی.	ملی	
مساعادت در اخذ مجوز فعالیت و استعلامات مربوطه.	منطقه‌ای	
در اولویت قرار داشتن تسهیلات گلخانه‌ای در قیاس با سایر فعالیت‌های کشاورزی به دلیل اهمیت ویژه این فعالیت و تامین صد درصدی تسهیلات مذکور.	منطقه‌ای	
مساعادت در امر صادرات محصولات تولیدی گلخانه‌ای به ویژه سبزی و صیفی از طریق تعاونی‌های خدماتی.	منطقه‌ای	
مشارکت در تامین بذور و نهاده‌های تولیدی گلخانه‌ای جهت اقتصادی نمودن تولید.	منطقه‌ای	

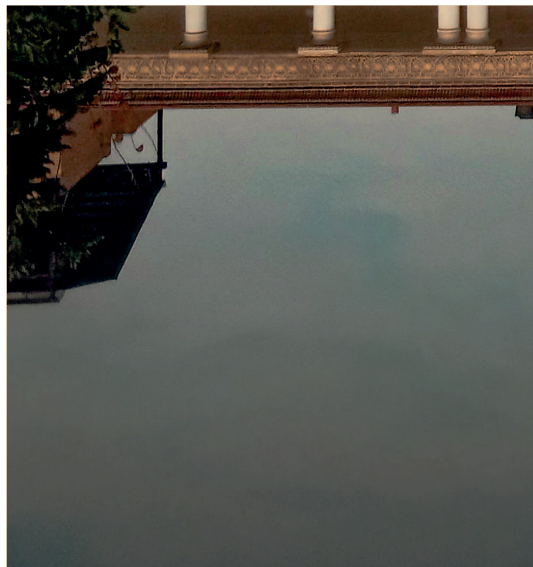
مشوق‌ها و تسهیلات سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی

شرح خدمات مشوق‌ها و امتیازات	ملی استانی	نوع مشوق و امتیازات
اخذ تدریجی و اقساطی ارزش زمین واگذار شده ۳۰ درصد نقد و مابقی طی ۶ قسط ۳ ساله.	منطقه‌ای	بخش تولیدات گیاهی
اخذ تدریجی و اقساطی ارزش زیرساخت‌های اجرا شده شامل برق، گاز و آب.	منطقه‌ای	
صدور مجوز فعالیت فارغ از مقررات عادی وزارت توسط شرکت شهرک‌های کشاورزی.	منطقه‌ای	
مساعادت در تامین تسهیلات سرمایه‌ای و در گردش از طریق وزارت تابعه.	منطقه‌ای	شهرک‌های کشاورزی
حمایت‌های مالی و معرفی به مراجع ذی‌ربط جهت دریافت وام‌های با نرخ‌های ابلاغی مطابق بخش‌نامه‌های شورای پول و اعتبار.	ملی	بخش شیلات
صدور مجوزهای لازم در کمترین زمان.	منطقه‌ای	
ارائه خدمات کارشناسی در تمام زمینه‌ها به صورت رایگان (از قبیل مهندسی آبیان، بهداشت و تغذیه، تولید، پرورش، آموزش و ترویج).	منطقه‌ای	
ارائه کلیه خدمات مشاوره‌ای در تمام زمینه‌ها.	منطقه‌ای	
تعرفه تخفیف‌دار در محاسبه نرخ برق، گاز و آب.	منطقه‌ای	
انجام مطالعات فاز ۱ و ۲ درخصوص طرح‌های تکثیر و پرورش آبزیان و تهیه طرح و نقشه‌های اجرایی به همراه اخذ استعلام‌ها از ادارات ذی‌ربط.	منطقه‌ای	

فصل ۵

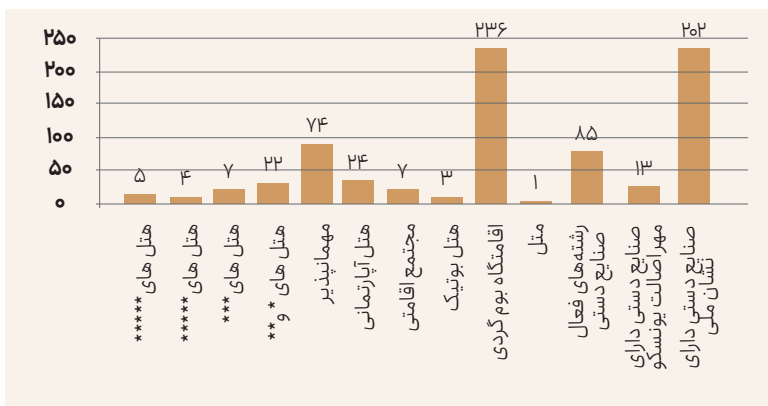
میراث فرهنگی،
صنایع دستی
و گردشگری
آذربایجان شرقی

سیمای میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان

گردشگری از جمله ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های مهم هر منطقه‌ای می‌باشد که در توسعه، فرهنگ و اقتصاد آن منطقه اهمیت به‌سزایی می‌تواند داشته باشد. استان آذربایجان شرقی با محوریت شهر تبریز، بنا به گواهی و روایت تاریخ و مطالب مندرج در سفرنامه‌های جهانگردان اسلامی و اروپایی همواره مورد توجه گردشگران داخلی و خارجی از منظر هنرها، سنت‌ها، اقوام، زبان، آداب و رسوم، اقتصاد و فرهنگ تاریخی کهن خود بوده است. این استان دارای ویژگی‌های آب‌وهوایی منحصر به فردی است که از نظر صنعت گردشگری، اقلیم مناسبی برای سفر تفریحی می‌گردد. وجود تالاب‌های مختلف، آب‌های معدنی و گرم متنوع و نیز آثار مختلف تاریخی متنوع، از معماری صخره‌ای کندوان گرفته تا اماکن مذهبی و تجاری مدرن و درآمیختگی معماری در حیات اقتصادی- اجتماعی این سرزمین را به یکی از عرصه‌های مهم جلب و جذب گردشگری داخلی و خارجی بدل نموده است.

از میان چندین هزار آثار ثبت ملی در استان، دواتر کلیسای سنت استپانوس در جلفا و بازار تاریخی تبریز به عنوان بزرگ‌ترین بازار آجری مسقف به هم پیوسته دنیا در فهرست آثار جهانی ثبت شده‌اند. قلعه‌های تاریخی با ارزش‌های معماری، فنی، هنری، تاریخی و مبارزاتی مانند قلعه بابک در کلیبر، قلعه زهاک در هشترود، یادمان‌های مذهبی مشتمل بر مساجد، امام‌زاده‌ها همانند مسجد کبود، مسجد جامع تبریز، سید حمزه، وجود موزه‌های متعدد در سطح استان که اغلب آنها همانند موزه باستان‌شناسی آذربایجان، موزه تخصصی ایلخانی مراغه، موزه سنجش، موزه مردم‌شناسی سراب که تخصصی می‌باشند نام برد. تبریز به عنوان شهری کهن با قدمتی سه هزار و پانصد سال در کنار آثار و جاذبه‌های تاریخی- فرهنگی، برج‌ها و مجتمع‌های تجاری جدید و مدرن را در دل خود جای داده است که سیمای متفاوت به این کهن شهر بخشیده و هر ساله این شهر میزبان هزاران گردشگر داخلی و خارجی می‌باشد. به عنوان شهر جهانی فرش دستباف که در شورای جهانی صنایع دستی به ثبت رسیده، قالیپافی تبریز زبانزد عام و خاص در ایران و جهان است. علاوه بر فرش همواره صنایع دستی استان مخصوصاً تبریز در نگارگری، نقره‌کاری، منبت، سفال و سرامیک شهره دارد. در استان آذربایجان شرقی شهر اهر به عنوان شهر ملی ورنی و اسکو به عنوان شهر باتیک به ثبت رسیده‌اند. از سوغاتی‌های مهم این استان می‌توان به آجیل و خشکبار تبریز، قرابیه، ریس و نوقا و در زمینه غذا، به کوفته تبریزی و دلمه برگ مو اشاره کرد.

هنر صنعت فرش دستباف

هنر صنعت فرش دستباف استان با دارا بودن بزرگ‌ترین بازارهای سنتی به ویژه بازار مظفریه در تبریز و ثبت شهر تبریز به عنوان پایتخت فرش جهان دارای مزیت‌های زیر می‌باشد:

- ۱- اشتغال زایی ۲۰۰ هزار نفری در سطح استان
- ۲- سهم ۳۵ درصدی از تولید و صادرات فرش کشور
- ۳- کانون مکتب طراحی قالی ایران با بیش از ۱۷۵ نفر طراح و نقاش
- ۴- ثبت ۹ نشان جغرافیایی مناطق قالی در سطح ملی شامل تبریز؛ هریس؛ تابلو فرش سردرود؛ بخشایش؛ خواجه؛ مهربان؛ سراب؛ شربیان و آذرشهر
- ۵- ثبت سه نشان جغرافیایی در سطح بین‌المللی در سازمان جهانی وایپو (wipo)
- ۶- تامین و تولید ۸۰ درصد مواد اولیه تولیدی و رنگرزی قالی ایران
- ۷- وجود اتحادیه‌ها و تشکل‌های قالی تحت نظارت سازمان صمت استان به عنوان متولی قالی
- ۸- کانون تنوع و بافت قالی‌های مختلف تجاری و هنری شامل تبریز؛ هریس؛ مراغه و غیره
- ۹- دومین کانون بافت قالی ابریشم در کشور شامل مراغه؛ بناب؛ ملکان و غیره
- ۱۰- وجود دانشکده فرش دانشگاه هنر اسلامی تبریز

گردشگری سلامت

استان آذربایجان شرقی با دارا بودن آب‌وهوای مطبوع، بهره‌مندی از پزشکان مجرب و امکانات پیشرفته پزشکی، پایین بودن هزینه‌های درمان، وجود چشمه‌های متعدد آب گرم، مجاورت با دریاچه اورمیه و تاسیسات گردشگری، زمینه‌های حضور گردشگران سلامت از جمهوری آذربایجان، ارمنستان، جمهوری خودمختار نخجوان، ترکیه و عراق را فراهم آورده است. به طوری که استان آذربایجان شرقی در طول چند سال اخیر جزو استان‌های برتر کشور از لحاظ جذب گردشگران سلامت بوده است. در این استان در حال حاضر ۶ شرکت خدمات مسافرتی و جهانگردی و ۷ بیمارستان بین‌المللی در زمینه گردشگری سلامت فعالیت می‌نمایند.

توانمندی‌های صادراتی صنایع دستی استان آذربایجان شرقی

آذربایجان شرقی سرزمین هنرپرور، در طول تاریخ هنرمندان و هنرسازان بسیاری را در دامان پربرکت خود پرورده است. به دلیل شرایط اقلیمی و ویژگی‌های تاریخی، هنرهای سنتی و

صنایع دستی همواره مورد توجه و استفاده مردم آذربایجان بوده و رفته رفته به بخشی تفکیک‌ناپذیر از زندگی آنها تبدیل شده است. از بین ۳۰۰ رشته و زیرشاخه صنایع دستی در کشور، ۷۰ رشته از جمله فرش بافی، سفال‌گری، قلم‌زنی روی مس، کنده‌کاری، گل‌دوزی، گلیم‌بافی، معرق‌کاری، منبت‌کاری، نقاشی روی سرامیک، نقره‌کاری، رو دوزی، کتاب‌آرایی، نگارگری و غیره در آذربایجان شرقی به دست

در این استان در حال حاضر ۶ شرکت خدمات مسافرتی و جهانگردی و ۷ بیمارستان بین‌المللی در زمینه گردشگری سلامت فعالیت می‌نمایند.

هنرمندان این استان خلق می‌شوند. فرش دستباف تبریز و هریس با آوازه جهانی، به کشورهای مختلف جهان نیز صادر می‌شوند. میزان صادرات فرش دستباف (بجز گلیم) در سال ۱۳۹۹، معادل ۴ میلیون دلار و در هفت ماهه سال ۱۴۰۰، برابر ۹۲۸ هزار دلار بوده است. همچنین صادرات صنایع دستی استان، ۱۶۶ هزار دلار در سال ۱۳۹۹، و ۱۲۵ هزار دلار در هفت ماهه سال ۱۴۰۰ برآورد شده است.

مشوق‌ها و تسهیلات سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی

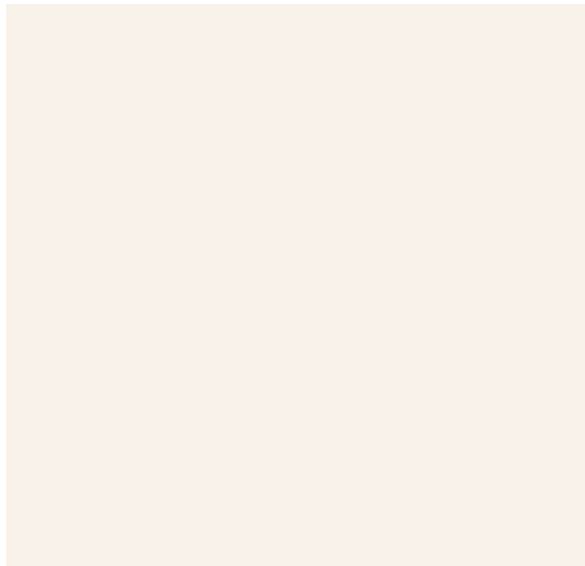
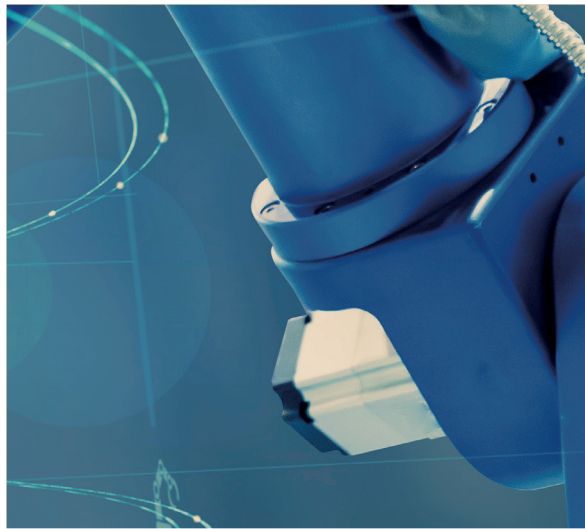
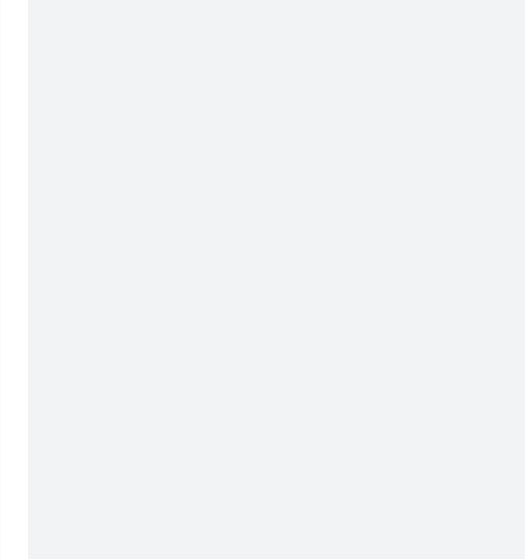
شرح خدمات مشوق‌ها و امتیازات	ملی استانی	نوع مشوق و امتیازات
معافیت صد درصدی (۱۰۰٪) عوارض نوسازی پروانه‌های ساختمانی ساخت هتل، در سطح شهر تبریز توسط شهرداری کلان‌شهر تبریز	استانی	عوارض ساخت
صدور مجوز احداث کاربری تجاری در حوزه هتل‌سازی در ۲۰ درصد از مساحت کل هتل بدون عوارض، در سطح شهر تبریز توسط شهرداری کلان‌شهر تبریز	استانی	عوارض ساخت
معافیت صد درصدی (۱۰۰٪) تمامی مراکز تفریحی، پارک‌های سرباز و سرپوشیده، فرهنگ‌سراها و کمپ‌های توریستی از پرداخت عوارض نوسازی در سطح شهر تبریز توسط شهرداری کلان‌شهر تبریز	استانی	
ماده ۳۸ تعرفه عوارض محلی شهرداری - به منظور رونق گردشگری و توسعه زیرساخت‌های رفاهی و اسکان مهمانان و گردشگران، براساس (ماده ۳۸ تعرفه عوارض محلی شهرداری) چنانچه مالکین ساختمان‌های مسکونی موجود در بر معابر شریانی درجه یک و درجه ۲ شهری و سایر معابر اصلی به شرط اخذ مجوز از شهرداری و سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و سایر مراجع قانونی مربوطه برای تبدیل کل ساختمان به هتل آپارتمان و یا استفاده به عنوان هتل آپارتمان شامل عوارض نخواهد شد.	ملی	

مشوق ها و تسهیلات سرمایه گذاری در بخش کشاورزی

شرح خدمات مشوق ها و امتیازات	ملی استانی	نوع مشوق و امتیازات
<p>تبصره ۳ ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم - کلیه تاسیسات گردشگری هر سال از پرداخت ۵۰ درصد مالیات متعلق معاف هستند.</p> <p>۱. هتل، مثل و مهمانپذیر.</p> <p>۲. مراکز اقامتی خودپذیرایی شامل هتل آپارتمان‌ها، زائرسراها و خانه مسافرها.</p> <p>۳. اقامتگاه‌های بوم گردی و اقامتگاه‌های سنتی.</p> <p>۴. مراکز تفریحی و سرگرمی گردشگری.</p> <p>۵. مجتمع‌ها، اردوگاه‌ها و محوطه‌های گردشگری.</p> <p>۶. مراکز گردشگری سلامت از قبیل مجتمع‌های سلامت تندرستی و آب درمانی و هتل بیمارستان</p> <p>۷. محیط‌ها و پارک‌های طبیعت گردی و گردشگری روستایی و عشایری.</p> <p>۸. مراکز گردشگری ساحلی و دریایی.</p> <p>۹. واحدهای پذیرایی و انواع غذاخوری‌های منفرد بین راهی موجود.</p> <p>۱۰. تاسیسات اقامتی و پذیرایی واقع در مجتمع‌های خدمات رفاهی بین راهی.</p> <p>۱۱. واحدهای پذیرایی واقع در پایانه (ترمینال) فرودگاه‌ها، پایانه‌های مسافربری زمینی برون شهری، دریایی و ریلی.</p> <p>۱۲. واحدهای پذیرایی واقع در پایانه‌های مسافری مرزی کشور</p> <p>۱۳. سفره‌خانه‌های سنتی</p> <p>۱۴. مناطق نمونه گردشگری</p> <p>۱۵. دهکده‌های سلامت.</p> <p>۱۶. دفاتر یا شرکت‌های خدمات سیاحتی و جهانگردی.</p>	ملی	مالیات

مشوق‌ها و تسهیلات سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی

شرح خدمات مشوق‌ها و امتیازات	ملی استانی	نوع مشوق و امتیازات
<p>بند (ر) ماده ۱۳۲ اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم - کلیه تاسیسات ایرانگردی و جهانگردی پیش گفته در صورتی که لغایت ۱۳۹۴/۱۲/۲۹ قبل از اجرای این ماده تاریخ ۱۳۹۵/۰۱/۰۱ پروانه بهره‌برداری از سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری اخذ نموده باشند، تا مدت شش سال پس از لازم‌الاجرا شدن این ماده از پرداخت پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات بر درآمد ابرازی معاف می‌باشند. حکم این بند نسبت به درآمد حاصل از اعزام گردشگر به خارج از کشور مجری نیست.</p>	ملی	
<p>مفاد ماده ۱۳۲ اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم و بندهای ذیل آن - از ابتدای سال ۱۳۹۵، درآمدهای خدماتی هتل‌ها و مراکز اقامتی گردشگری که از تاریخ ۱۳۹۵/۰۱/۰۱ از طرف مراجع ذی‌ربط برای آنها پروانه بهره‌برداری یا مجوز صادر می‌شود، با رعایت آئین‌نامه اجرائی آن، از تاریخ شروع بهره‌برداری یا فعالیت به مدت پنج سال و در مناطق کمتر توسعه یافته به مدت ده سال با نرخ صفر مشمول مالیات می‌باشد.</p>	ملی	مالیات
<p>بند ۱۶ ماده ۹ لایحه مالیات بر ارزش افزوده - مصوب شده است خدمات اقامتی هتل‌های سه ستاره و پایین‌تر مهمانپذیرها و سایر مراکز اقامتی دارای مجوز از وزارت میراث فرهنگی و گردشگری و صنایع دستی از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده معاف شدند.</p>	ملی	

فصل ۶

آموزش عالی و پارک علم و فناوری

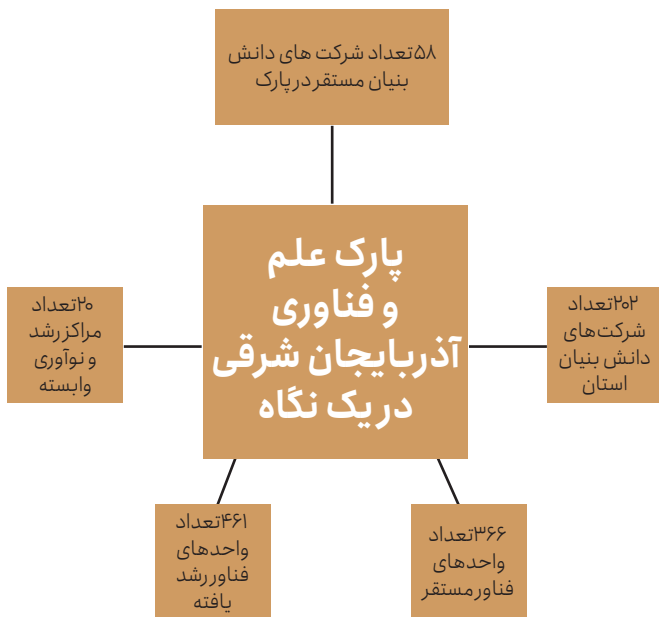

آموزش عالی

استان آذربایجان شرقی با دارا بودن دانشگاه های متعدد شامل دانشگاه تبریز، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، دانشگاه صنعتی سهند، دانشگاه شهید مدنی، دانشگاه پیام نور، دانشگاه هنر اسلامی، دانشگاه آزاد اسلامی، دانشگاه فنی و حرفه ای، دانشگاه جامع علمی کاربردی و دانشگاه های غیرانتفاعی با بیش از ۱۵۶ هزار نفر دانشجو یکی از قطب های علمی کشور محسوب می شود.

پارک علم و فناوری

پارک علم و فناوری آذربایجان شرقی به عنوان نهادی اجتماعی اقتصادی، محلی مؤثر در امر توسعه فناوری و به تبع آن توسعه اقتصاد دانش بنیان و اشتغال زایی تخصصی برای استقرار و حضور حرفه ای شرکت های فناور کوچک و متوسط، واحدهای تحقیق و توسعه صنایع و مؤسسات پژوهشی یک مجموعه دولتی زیر نظر معاونت فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است. حوزه فعالیت آن فناوری اطلاعات و ارتباطات، برق و الکترونیک، مکانیک و مکاترونیک، شیمی و صنایع پلیمری، مواد، عمران، کشاورزی، مهندسی پزشکی، بیوتکنولوژی و ... است.

گسترده‌گی مراکز رشد و نوآوری پارک علم و فناوری آذربایجان شرقی در سطح استان

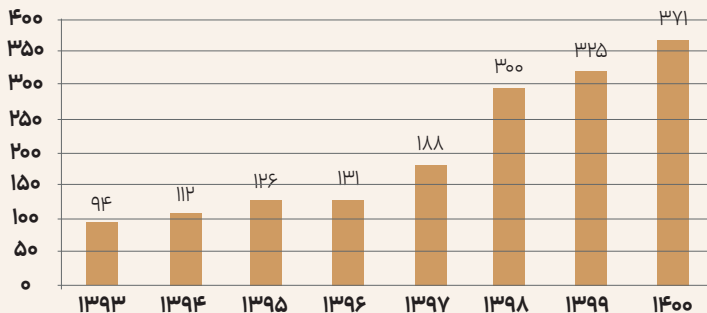
- مرکز رشد واحدهای فناور دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز
- مرکز رشد واحدهای فناور مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی
- مرکز رشد واحدهای فناور دانشگاه شهید مدنی آذربایجان
- مرکز نوآوری، گستر آفرینی و توسعه راه و ساختمان بنیاد بتن
- مرکز نوآوری نعلساوی‌های فناور و دانش بنیان

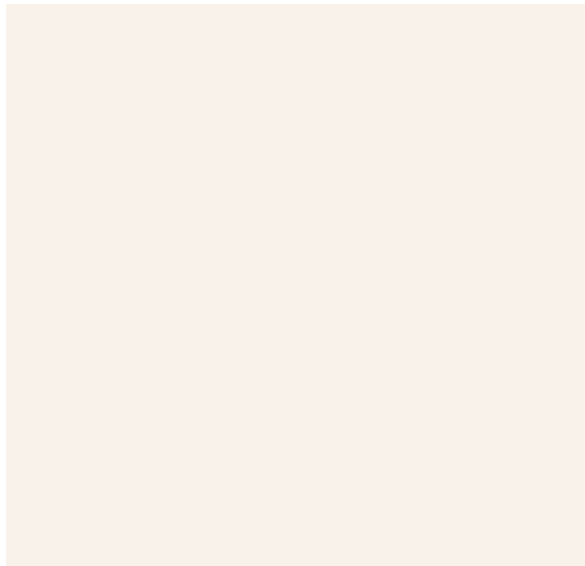
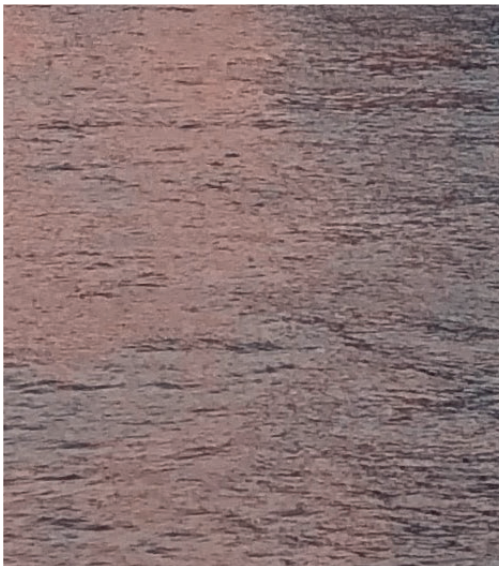
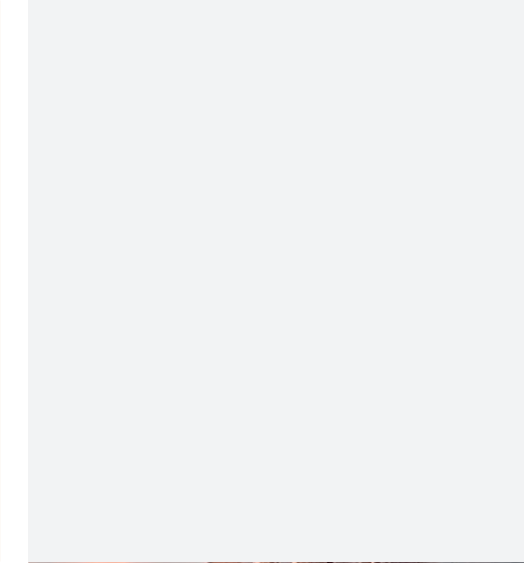
- مرکز نوآوری شهرستان شیبستر
- مرکز رشد واحدهای فناور بنیس شیبستر
- مرکز رشد واحدهای فناور صادراتی ارس
- مرکز رشد واحدهای فناور شهرستان مرند
- مرکز رشد واحدهای فناور شهرستان اهر
- مرکز نوآوری شهرستان ورزقان

- مرکز نوآوری شهرستان عجبشیر
- مرکز رشد واحدهای فناور آذرشهر
- مرکز رشد واحدهای فناور دانشگاه بناب
- مرکز نوآوری شهرستان ملکان
- مرکز رشد واحدهای فناور شهرستان سراب
- مرکز رشد واحدهای فناور شهرستان میانه
- مرکز نوآوری شهرستان هشترود
- مرکز رشد واحدهای فناور شهرستان مراغه

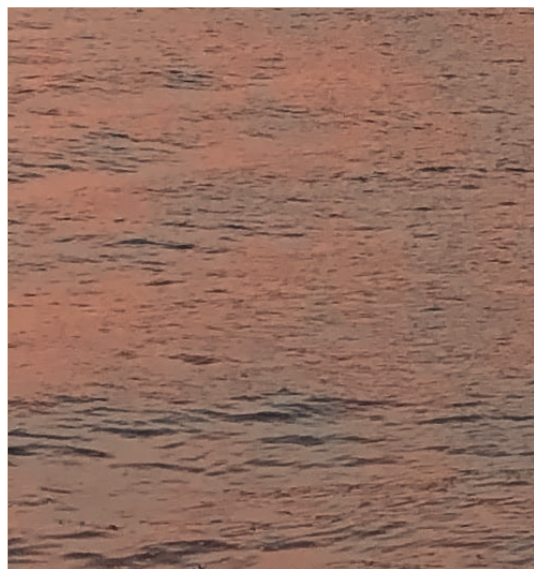
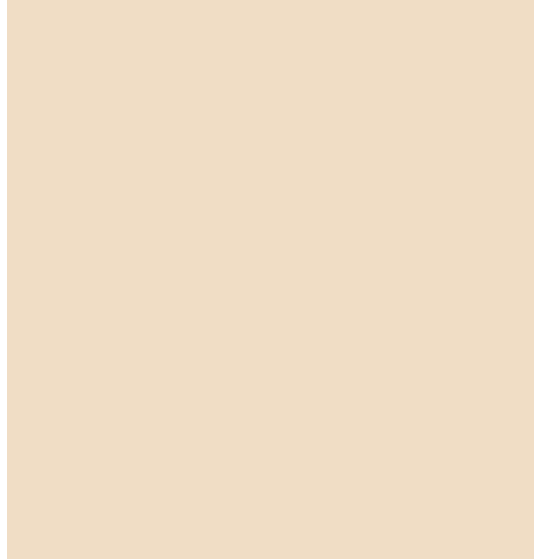
تعداد شرکت های فناوری مستقر از سال ۱۳۹۳ الی ۱۴۰۰

فصل ۷

مناطق آزاد و
ویژه اقتصادی
آذربایجان شرقی

ارس، نقطه طلایی برای تجارت و سرمایه‌گذاری

منطقه آزاد ارس در چهار بخش منفصل در نقطه صفر مرزی در شمال غرب ایران در مجاورت با کشورهای ارمنستان، جمهوری آذربایجان و جمهوری خودمختار نخجوان در کنار رود مرزی ارس واقع شده است. منطقه آزاد ارس همواره از گذشته‌های دور مورد توجه بازرگانان و مسافران آسیا-اروپا و جاده ابریشم بوده است. در حال حاضر ۴۵ واحد فعال خارجی (دارای پروانه بهره‌برداری) در داخل منطقه آزاد ارس فعال هستند.

مزیت‌های ترانزیتی و پتانسیل‌های گردشگری منطقه آزاد ارس:

- آب و هوای معتدل کوهستانی
- نزدیکی به بازار ۳۰۰ میلیونی کشورهای CIS
- قرارگیری در درون بازار ۱۰ میلیونی شمال غرب ایران
- نزدیکی به مرزهای ترکیه
- قرارگیری در مرزهای سه کشور جمهوری آذربایجان، ارمنستان و جمهوری خودمختار نخجوان
- جاده‌های ترانزیتی و قرارگیری در مسیر کریدور شمال-جنوب
- فراوانی انرژی‌های برق، گاز و خطوط پرسرعت مخابراتی
- سدهای ارس، خداآفرین، گلفرج و گردیان
- اراضی و طرح‌های آماده برای سرمایه‌گذاری در کاربری‌های مختلف صنعتی، کشاورزی و گردشگری
- گمرک با سابقه ۶۰ ساله و انبارهای دیپوی انواع کالا
- آثار هزار ساله تاریخی ادیان مختلف
- ژئوپارک ارس و جاذبه‌های زیبای طبیعی

مشوق‌های عمومی سرمایه‌گذاری در منطقه آزاد ارس:

- منابع انسانی و نیروی کار متخصص و ارزان
- انرژی ارزان قیمت
- امنیت سرمایه‌گذاری
- انبارداری ارزان

- معافیت از عوارض گمرکی و سود بازرگانی برای واردات مواد اولیه و ماشین آلات
- امکان صدور کالای تولید شده به خارج از کشور با کمترین تشریفات
- آزادی ورود هر نوع کالا به استثنای کالاهای مغایر با شرع اسلام
- ثبت شرکت‌ها توسط خود سازمان منطقه آزاد ارس
- واگذاری اقساطی زمین

مشوق‌های مالیاتی در منطقه آزاد ارس:

معافیت مالیاتی ۲۰ ساله از تاریخ بهره‌برداری برای انواع فعالیت‌های اقتصادی

مشوق‌های گمرکی در منطقه آزاد ارس:

- واردات ماشین‌آلات، مواد اولیه، اجزا و قطعات مورد نیاز تولید و ابزارآلات تولیدی قطعات یدکی ماشین‌آلات تولیدی وسایل نقلیه سرمایه‌ای (به استثنای اتومبیل سواری و قایق تفریحی) از پرداخت بخشی از عوارض گمرکی معاف می‌باشند.
- واردات کالای تولید شده در منطقه آزاد به سایر نقاط کشور تا حد ارزش افزوده در آن منطقه با تصویب هیات وزیران از پرداخت تمام یا قسمتی از حقوق گمرکی و سود بازرگانی معاف می‌باشند.
- واردکنندگان و تولیدکنندگان می‌توانند تمام یا قسمتی از کالاهای خود را در مقابل قبض انبار تفکیکی قابل معامله که توسط سازمان منطقه واگذار خواهد شد به دیگران واگذار نمایند.
- تولیدکنندگان فعال در منطقه آزاد می‌توانند کالای تولید شده در منطقه را صرفاً با پرداخت هزینه‌های خدمات و با معافیت از مالیات و حقوق ورودی به داخل منطقه جهت مصرف وارد یا به سایر مناطق آزاد صادر و با معافیت از عوارض به فروش برسانند.
- ورود کالاهایی که تمام یا بخشی از مواد اولیه آن از داخل کشور تامین و در منطقه آزاد تولید می‌شود از تمام یا بخشی از حقوق گمرکی و سود بازرگانی مربوط به مواد اولیه داخلی معاف خواهند بود.
- از کالاهای تولید شده در سرزمین اصلی که از مسیر منطقه، توسط گمرک ایران ترخیص قطعی می‌شود، از حقوق گمرکی دو درصد (طبق مصوبه هیات وزیران) به عنوان ترمیم بخشی از هزینه‌ها در مرحله صدور پروانه کسر می‌گردد.
- برای کالاهای ترانزیتی پس از موافقت گمرک سرزمین اصلی، امکان تغییر لفاف و بسته‌بندی مجدد کالا وجود دارد.

ظرفیت‌های صادراتی منطقه آزاد تجاری - صنعتی ارس

- صدور گواهی مبدا صادراتی در نقطه صفر مرزی
- وجود انبارهای عمومی و بخش خصوصی
- امکانات زیرساختی مناسب گمرک با سابقه بیش از ۱۰۰ سال
- وجود گمرک نوردوز به عنوان تنها نقطه اتصال زمینی به کشورهای اوراسیا
- هم مرزی با کشورهای جمهوری آذربایجان، ارمنستان و جمهوری خود مختار نخجوان و هم جوار با کشور ترکیه
- وجود خط راه آهن و اتصال آن به سرزمین اصلی و کشورهای حوزه قفقاز
- وجود جاده‌های مواصلاتی مناسب به سرزمین اصلی و کشورهای هم جوار
- صادرات کالا و خدمات به ارزش ۶۳ میلیون دلار در سال ۱۳۹۹.

منطقه ویژه اقتصادی سهران

تبدیل شدن شرکت انبارهای عمومی و خدمات گمرکی ایران (مجتمع سهران) به منطقه ویژه اقتصادی از ابتدای سال ۱۳۹۰، به عنوان نقطه عطفی در فعالیت‌های تجاری استان آذربایجان شرقی مطرح شده و از نظر سیاست‌گذاران اقتصادی و برنامه‌ریزان منطقه‌ای نقش مهمی را در زنجیره حمل و نقل بین‌المللی ایفاء نموده است. این منطقه که در ۲۰ کیلومتری بخش شمالی شهر صنعتی تبریز به وسعت تقریبی ۲۰۰۰ هکتار استقرار یافته است، با برخورداری از تجربه مدیریت انبارداری قریب به ۴۵ سال یکی از مراکز بسیار مهم توزیع کالا در منطقه شمال غربی کشور محسوب می‌گردد.

مشوق‌ها و تسهیلات سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی

شرح خدمات مشوق‌ها و امتیازات	ملی استانی	نوع مشوق و امتیازات
قابل انعطاف بودن روابط کار و کارگری براساس توافقات فی‌مابین.	منطقه‌ای	تسهیلات گمرکی
معافیت از حقوق گمرکی، سود بازرگانی و کلیه عوارض ورود ماشین‌آلات، تجهیزات و کالا به منطقه	منطقه‌ای	

مشوق ها و تسهیلات سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی

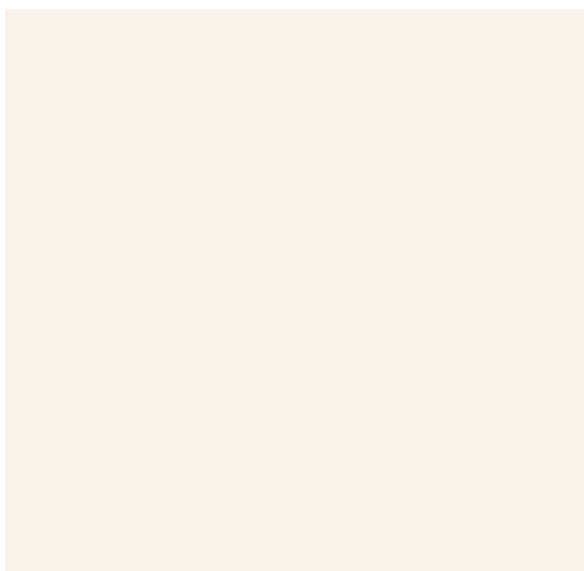
شرح خدمات مشوق‌ها و امتیازات	ملی استانی	نوع مشوق و امتیازات
معافیت گمرکی برای صادرات محصولات تولیدی که منشاء مواد اولیه خارجی دارند براساس محاسبه ارزش افزوده	منطقه‌ای	
معافیت ۱۰۰ درصد سهم مجاز ورود محصولات تولیدی منطقه به داخل کشور با توجه به منشاء مواد اولیه داخلی	منطقه‌ای	
معافیت ثبت سفارش درصدی از مواد اولیه خارجی به کار رفته در محصولات تولیدی	منطقه‌ای	
معافیت درصدی از حقوق گمرکی مواد اولیه خارجی به کار رفته کالاهای تولیدی در منطقه در جهت واردات به سرزمین اصلی	منطقه‌ای	
معافیت دائمی از پرداخت حقوق گمرکی واردات کالا به محدوده مناطق	منطقه‌ای	
معافیت دائمی از پرداخت حقوق گمرکی واردات مواد اولیه، تجهیزات و ماشین‌آلات واحدهای تولیدی بدون تأکید بر سال ساخت	منطقه‌ای	تسهیلات گمرکی
ورود کالای موضوع بند ۲ به مناطق واقع در مبادی ورودی کشور بدون هرگونه تشریفات گمرکی	منطقه‌ای	
خروج کالاهایی که از خارج و یا از مناطق آزاد تجاری-صنعتی یا مناطق دیگر به منطقه وارد می‌شوند بدون هرگونه تشریفات	منطقه‌ای	
امکان اظهار و ترخیص تمام و یا قسمتی از کالا در مقابل قبض انبار تفکیکی قابل معامله که توسط مدیریت منطقه صادر می‌شود	منطقه‌ای	
صدور گواهی مبدأ برای کالاهایی که از منطقه خارج می‌شوند با تایید گمرک ایران	منطقه‌ای	
شامل نشدن ضوابط قیمت‌گذاری برای کالاهای تولید شده در مناطق ویژه اقتصادی، همچنین مواد اولیه و قطعات منفصله وارد شده از منطقه یاد شده به داخل کشور، به دلیل عدم استفاده از منابع و سهمیه ارزی کشور	منطقه‌ای	

مشوق‌ها و تسهیلات سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی

شرح خدمات مشوق‌ها و امتیازات	ملی استانی	نوع مشوق و امتیازات
عدم متروکه شدن کالا در منطقه و هرگونه محدودیت زمانی زمانی توقف کالا	منطقه‌ای	تسهیلات گمرکی
استقرار گمرک سهلان در منطقه و فعالیت در تمامی رویه‌های گمرکی با سابقه قریب به نیم قرن	منطقه‌ای	
معافیت از مالیات بر ارزش افزوده در مورد ماشین‌آلات و تجهیزاتی که از داخل سرزمین اصلی به منطقه ویژه وارد می‌شوند.	منطقه‌ای	تسهیلات مالیاتی
عدم اعمال هرگونه محدودیت در ترانزیت کالا از منطقه به سایر مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور.	منطقه‌ای	
معافیت کامل از مالیات بر ارزش افزوده در معاملات درون منطقه	منطقه‌ای	
معافیت ۷ ساله از مالیات مستقیم از تاریخ صدور پروانه بهره‌برداری	منطقه‌ای	
معافیت دائمی مالیات بر ارزش افزوده صادرات کالا و خدمات تولیدی	منطقه‌ای	
امکان ورود موقت کالا و نگهداری جهت توزیع، ترانزیت و صادرات مجدد.	منطقه‌ای	
عدم نیاز به اخذ کارت بازرگانی برای صادرات محصولات تولیدی به خارج از منطقه و یا واردات مواد اولیه به داخل منطقه ویژه	منطقه‌ای	صادرات و واردات
معافیت از حقوق گمرکی و سود بازرگانی برای صادرات مجدد کالا و تجهیزات پس از اعمال تغییرات در منطقه	منطقه‌ای	
امکان مبادلات بازرگانی با سایر مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی	منطقه‌ای	
بهره‌مندی از مشوق‌های واردات کالاهای تجاری به سرزمین اصلی از طریق منطقه.	منطقه‌ای	
امکان سرمایه‌گذاری خارجی به هر نسبتی در فعالیت‌های اقتصادی در منطقه.	منطقه‌ای	سرمایه‌گذاری خارجی

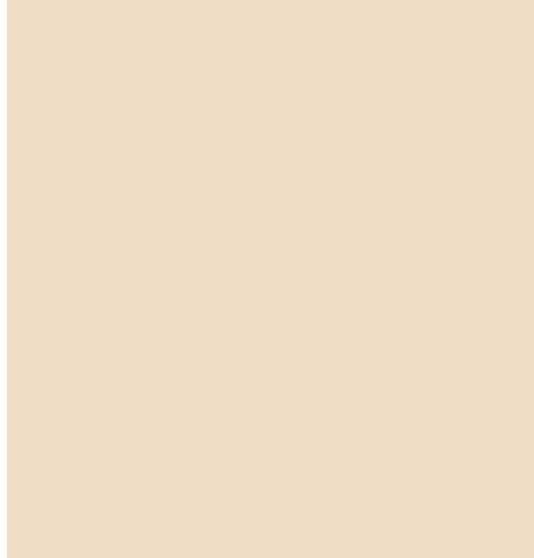
مشوق‌ها و تسهیلات سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی

شرح خدمات مشوق‌ها و امتیازات	ملی استانی	نوع مشوق و امتیازات
امکان بهره‌مندی از مزایای قانون و مقررات تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی.	منطقه‌ای	سرمایه‌گذاری خارجی
امکان سرمایه‌گذاری برای اتباع ایرانی و خارجی به هر میزان مشارکت.	منطقه‌ای	
تضمین سرمایه‌گذاری بر طبق قانون جذب و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی و آزادی نقل و انتقال سرمایه و سود حاصل از آن.	منطقه‌ای	

فصل ۸

سرمایه گذاری در استان آذربایجان شرقی

توانمندی‌های تولیدی، صادراتی، قابلیت‌ها و ظرفیت‌های سرمایه‌گذاری استان آذربایجان شرقی

امروزه اهمیت سرمایه‌گذاری علی‌الخصوص سرمایه‌گذاری خارجی در ایجاد اثرات مثبت اقتصادی در سطح دنیا به طور روزافزونی آشکار شده و دولت‌مردان چه در کشورهای توسعه یافته و چه در کشورهای درحال توسعه، سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی را به عنوان یکی از عوامل مهم ایجاد اشتغال، امنیت و درآمد می‌دانند و به عنوان ابزاری برای بهبود توزیع درآمد شناخته شده است. واقعی‌ترین و مؤثرترین تدابیر برای ثبات بخشیدن به اقتصاد جلب سرمایه خارجی و تشویق انجام سرمایه‌گذاری‌های مشترک، وارد نمودن فن‌آوری‌های پیشرفته در تولید و آموزش متخصصانی در زمینه فعالیت‌های اقتصادی است. جلب سرمایه خارجی را می‌توان به عنوان سیاست راهبردی کشور برشمرد که نقش آن در هماهنگی مشارکت خارجی با اهداف توسعه اقتصادی کشور است. توسعه اقتصادی به خصوص در مراحل اولیه آن نیازمند ایجاد زیرساخت‌ها و تسهیلات مناسب می‌باشند. بدیهی است توسعه این امکانات نیازمند اختصاص سرمایه خارجی را می‌توان به عنوان سیاست راهبردی کشور برشمرد که نقش آن در هماهنگی مشارکت خارجی با اهداف توسعه اقتصادی کشور است. زمینه جذب سرمایه‌های داخلی و خارجی برای تحقق اهداف تعیین شده را فراهم نماید.

توجه به نقش و اهمیت سرمایه‌گذاری و لزوم تسهیل هر چه بیشتر فرآیند آن به منظور مساعد نمودن فضای کسب و کار برای سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی، برنامه‌ریزان توسعه استان را برآن داشت تا نسبت به تشکیل مرکز خدمات سرمایه‌گذاری مبادرت ورزند. هم‌چنین به موجب مصوبه هیئت وزیران در تاریخ ۱۳۸۹/۰۱/۲۹، مرکز خدمات سرمایه‌گذاری به عنوان کانون مراجعات کلیه متقاضیان سرمایه‌گذاری خارجی در سطح استان تشکیل گردید.

خدمات قابل ارائه در مرکز خدمات سرمایه‌گذاری به سرمایه‌گذاران خارجی

خدمات قابل ارائه در مرکز خدمات سرمایه‌گذاری به سرمایه‌گذاران خارجی به صورت خدمات قبل از اخذ مجوز و خدمات پس از اخذ مجوز به صورت زیر است:

الف) قبل از اخذ مجوز سرمایه‌گذاری خارجی

- اطلاع‌رسانی و ارائه مشورت‌های لازم به سرمایه‌گذاران در ارتباط با امور مربوط به پذیرش و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی.
- انجام هماهنگی‌ها و پیگیری‌های لازم با واحدهای اجرایی دستگاه‌های مرتبط با درخواست‌های سرمایه‌گذاری خارجی.
- پذیرش متقاضیان سرمایه‌گذاری در استان و پی‌گیری امور مربوط به سرمایه‌گذاری‌ها از طریق دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط
- دریافت درخواست سرمایه‌گذاران خارجی به همراه سایر مدارک مورد نیاز و هماهنگی با سازمان به منظور صدور مجوز سرمایه‌گذاران

ب) پس از اخذ مجوز سرمایه‌گذاری خارجی

- انجام هماهنگی‌های لازم در امور مربوط به سرمایه‌گذاری‌های خارجی در مراحل پس از صدور مجوز سرمایه‌گذاری خارجی شامل ثبت شرکت مشترک، ثبت سفارش برای ورود ماشین‌آلات و

- تجهیزات، امور مربوط به ورود و خروج سرمایه، مسایل گمرکی و مالیاتی و غیره
- پی‌گیری اقدامات پس از صدور مجوز سرمایه‌گذاری خارجی از جمله مسایل اداری و ورود سرمایه‌های خارجی
- انجام امور محول شده مربوط به نظارت و راهبری طرح‌های سرمایه‌گذاری از طرف سازمان

مزایا و مشوق‌های سرمایه‌گذاری خارجی در ایران قانون تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی ویژگی‌ها و تسهیلات قانون:

- عدم محدودیت در حجم و درصد مشارکت سرمایه‌گذاری خارجی
- امکان ثبت شرکت ایرانی با ۱۰۰ درصد سرمایه خارجی
- انتقال اصل سرمایه، سود سرمایه و منافع حاصل از بکارگیری سرمایه بصورت ارز یا کالا
- برخورداری سرمایه‌گذاران خارجی از رفتار مشابه و برابر با سرمایه‌گذاران داخلی
- امکان سرمایه‌گذاری اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی و ایرانی‌های مقیم خارج از کشور
- امکان سرمایه‌گذاری در کلیه زمینه‌های مجاز برای بخش خصوصی
- اعطای پوشش حمایتی به کلیه روش‌های سرمایه‌گذاری خارجی
- فرایند کوتاه و سریع پذیرش درخواست سرمایه‌گذاری خارجی و تصویب آن
- صدور پروانه اقامت سه‌ساله برای سرمایه‌گذاران، مدیران، کارشناسان خارجی و بستگان درجه یک آنها

ریسک‌های تحت پوشش قانون:

- سلب مالکیت و ملی شدن
- انتقال اصل سرمایه و سود حاصله از آن به صورت نامحدود
- تضمین خرید کالا و خدمات تولیدی در طرح‌های سرمایه‌گذاری خارجی به روش BOT در صورتی که خریدار انحصاری آن دولت باشد.

مشوق‌ها و تسهیلات سرمایه‌گذاری

شرح خدمات مشوق‌ها و امتیازات	ملی استانی	نوع مشوق و امتیازات
<p>ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم - درآمد ابرازی ناشی از فعالیت‌های تولیدی و معدنی اشخاص حقوقی غیردولتی در واحدهای تولیدی یا معدنی که از تاریخ اجرای این ماده از طرف وزارتخانه‌های ذی‌ربط برای آنها پروانه بهره‌برداری صادر یا قرارداد استخراج و فروش منعقد می‌شود و همچنین درآمدهای خدماتی بیمارستان‌ها، هتل‌ها و مراکز اقامتی گردشگری اشخاص یاد شده که از تاریخ مذکور از طرف مراجع قانونی ذی‌ربط برای آنها پروانه بهره‌برداری یا مجوز صادر می‌شود، از تاریخ شروع بهره‌برداری یا استخراج یا فعالیت به مدت پنج سال و در مناطق کمتر توسعه یافته به مدت ده سال با نرخ صفر مشمول مالیات می‌باشد.</p>	ملی	
<p>بند الف ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم - منظور از مالیات با نرخ صفر روشی است که مؤدیان مشمول آن مکلف به تسلیم اظهارنامه، دفاتر قانونی، اسناد و مدارک حسابداری حسب مورد، برای درآمدهای خود به ترتیب مقرر در این قانون و در مواعید مشخص شده به سازمان امور مالیاتی کشور می‌باشند و سازمان مذکور نیز مکلف به بررسی اظهارنامه و تعیین درآمد مشمول مالیات مؤدیان براساس مستندات، مدارک و اظهارنامه مذکور است و پس از تعیین درآمد مشمول مالیات مؤدیان، مالیات آنها با نرخ صفر محاسبه می‌شود.</p>	ملی	مالیات
<p>بند ب ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم - مالیات با نرخ صفر برای واحدهای تولیدی و خدماتی و سایر مراکز موضوع این ماده که دارای بیش از پنجاه نفر نیروی کار شاغل باشند چنانچه در دوره معافیت، هر سال نسبت به سال قبل نیروی کار شاغل خود را حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) افزایش دهند، به ازای هر سال افزایش کارکنان یک سال اضافه می‌شود. تعداد نیروی کار شاغل و همچنین افزایش اشتغال نیروی کار در هر واحد با تأیید وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و ارائه اسناد و مدارک مربوط به فهرست بیمه تأمین اجتماعی کارکنان محقق می‌شود. در صورت کاهش نیروی کار از حداقل افزایش مذکور در سال بعد که از مشوق مالیاتی این بند استفاده کرده باشند، مالیات متعلق در سال کاهش، مطالبه و وصول می‌شود. افرادی که بازنشسته، باخرید و مستعفی می‌شوند کاهش محسوب نمی‌گردد.</p>	ملی	

مشوقها و تسهیلات سرمایه گذاری

شرح خدمات مشوقها و امتیازات	ملی استانی	نوع مشوق و امتیازات
<p>بند پ ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم - دوره برخورداری محاسبه مالیات با نرخ صفر برای واحدهای اقتصادی مذکور موضوع این ماده واقع در شهرک‌های صنعتی یا مناطق ویژه اقتصادی به مدت دو سال و در صورت استقرار شهرک‌های صنعتی یا مناطق ویژه اقتصادی در مناطق کمتر توسعه یافته، به مدت سه سال افزایش می یابد.</p>	ملی	
<p>بند ت ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم - شرط برخورداری از هرگونه معافیت مالیاتی برای اشخاص حقیقی و حقوقی فعال در مناطق آزاد و سایر مناطق کشور تسلیم اظهارنامه مالیاتی در موقع مقرر قانونی است. اظهارنامه مالیاتی اشخاص حقوقی شامل ترازنامه و حساب سود و زیان طبق نمونه‌ای است که توسط سازمان امور مالیاتی تهیه می‌شود.</p>	ملی	

مشوق‌ها و تسهیلات سرمایه‌گذاری

شرح خدمات مشوق‌ها و امتیازات	ملی استانی	نوع مشوق و امتیازات
<p>بند ث ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم - به منظور تشویق و افزایش سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی در واحدهای موضوع این ماده علاوه بر دوره حمایت از طریق مالیات با نرخ صفر حسب مورد، سرمایه‌گذاری در مناطق کمتر توسعه یافته و سایر مناطق به شرح زیر مورد حمایت قرار می‌گیرد:</p> <p>۱. در مناطق کمتر توسعه یافته:</p> <p>مالیات سال‌های بعد از دوره محاسبه مالیات با نرخ صفر مذکور در صدر این ماده تا زمانی که جمع درآمد مشمول مالیات واحد به دو برابر سرمایه ثبت و پرداخت شده برسد، با نرخ صفر محاسبه می‌شود و بعد از آن، مالیات متعلقه با نرخ‌های مقرر در ماده (۱۰۵) این قانون و تبصره‌های آن محاسبه و دریافت می‌شود.</p> <p>۲. در سایر مناطق:</p> <p>پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات سال‌های بعد از دوره محاسبه مالیات مذکور در صدر این ماده با نرخ صفر و پنجاه درصد (۵۰٪) باقیمانده با نرخ‌های مقرر در ماده (۱۰۵) این قانون مالیات‌های مستقیم و تبصره‌های آن محاسبه و دریافت می‌شود. این حکم تا زمانی که جمع درآمد مشمول مالیات واحد، معادل سرمایه ثبت و پرداخت شده شود، ادامه می‌یابد و بعد از آن، صد درصد (۱۰۰٪) مالیات متعلقه با نرخ‌های مقرر در ماده (۱۰۵) این قانون و تبصره‌های آن محاسبه و دریافت می‌شود.</p> <p>درآمد حمل و نقل اشخاص حقوقی غیردولتی، از مشوق مالیاتی جزءهای (۱) و (۲) این بند برخوردار می‌باشند. اشخاص حقوقی غیردولتی موضوع این ماده که قبل از این اصلاحیه تأسیس شده‌اند، در صورت سرمایه‌گذاری مجدد از مشوق این ماده می‌توانند استفاده کنند.</p> <p>هرگونه سرمایه‌گذاری که با مجوز مراجع قانونی ذی‌ربط به منظور تأسیس، توسعه، بازسازی و نوسازی واحدهای مذکور برای ایجاد دارایی‌های ثابت به استثنای زمین هزینه می‌شود، مشمول حکم این بند است</p>	ملی	مالیات

مشوق‌ها و تسهیلات سرمایه‌گذاری

شرح خدمات مشوق‌ها و امتیازات	ملی استانی	نوع مشوق و امتیازات
<p>بند چ ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم. استثنای زمین مذکور در انتهای بند (ت)، در مورد سرمایه‌گذاری اشخاص حقوقی غیردولتی در واحدهای حمل و نقل، بیمارستان‌ها، هتل‌ها و مراکز اقامتی گردشگری صرفاً به میزان تعیین شده در مجوزهای قانونی صادر شده از مراجع ذی صلاح، جاری نمی‌باشد.</p>	ملی	
<p>بند چ ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم - در صورت کاهش میزان سرمایه ثبت و پرداخت شده اشخاص مذکور که از مشوق مالیاتی این ماده برای افزایش سرمایه استفاده کرده باشند، مالیات متعلق و جریمه‌های آن مطالبه و وصول می‌شود.</p>	ملی	
<p>بند چ ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم - در صورتی که سرمایه‌گذاری انجام شده موضوع این ماده با مشارکت سرمایه‌گذاران خارجی با مجوز سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران انجام شده باشد به ازای هر پنج درصد (۵٪) مشارکت سرمایه‌گذاری خارجی به میزان ده درصد (۱۰٪) به مشوق این ماده به نسبت سرمایه ثبت و پرداخت شده و حداکثر تا پنجاه درصد (۵۰٪) اضافه می‌شود.</p>	ملی	مالیات
<p>بند خ ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم - شرکت‌های خارجی که با استفاده از ظرفیت واحدهای تولیدی داخلی در ایران نسبت به تولید محصولات با نشان معتبر اقدام کنند در صورتی که حداقل بیست درصد (۲۰٪) از محصولات تولیدی را صادر نمایند از تاریخ انعقاد قرارداد همکاری با واحد تولید ایرانی در دوره محاسبه مالیات با نرخ صفر واحد تولیدی مذکور مشمول حکم این ماده بوده و در صورت اتمام دوره مذکور، از پنجاه درصد (۵۰٪) تخفیف در نرخ مالیاتی نسبت به درآمد ابرازی حاصل از فروش محصولات تولیدی در مدت مذکور در این ماده برخوردار می‌باشند.</p>	ملی	

مشوق‌ها و تسهیلات سرمایه‌گذاری

شرح خدمات مشوق‌ها و امتیازات	ملی استانی	نوع مشوق و امتیازات
<p>بند د ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم - نرخ صفر مالیاتی و مشوق‌های موضوع این ماده شامل درآمد واحدهای تولیدی و معدنی مستقر در شعاع یکصد و بیست کیلومتری مرکز استان تهران و پنجاه کیلومتری مرکز استان اصفهان و سی کیلومتری مراکز سایر استان‌ها و شهرهای دارای بیش از سیصد هزار نفر جمعیت براساس آخرین سرشماری نفوس و مسکن نمی‌شود.</p> <p>واحدهای تولیدی فناوری اطلاعات با تأیید وزارتخانه‌های ذی‌ربط و معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور در هر حال از امتیاز این ماده برخوردار می‌باشند. همچنین مالیات واحدهای تولیدی و معدنی مستقر در کلیه مناطق ویژه اقتصادی و شهرک‌های صنعتی به استثنای مناطق ویژه اقتصادی و شهرک‌های مستقر در شعاع یکصد و بیست کیلومتری مرکز استان تهران با نرخ صفر محاسبه می‌شود و از مشوق‌های مالیاتی موضوع این ماده برخوردار می‌باشند.</p> <p>در خصوص مناطق ویژه اقتصادی و شهرک‌های صنعتی یا واحدهای تولیدی که در محدوده دو یا چند استان یا شهر قرار می‌گیرند، ملاک تعیین محدوده به موجب آیین‌نامه‌ای است که حداکثر سه ماه پس از تصویب این قانون با پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و امور اقتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و سازمان حفاظت محیط‌زیست تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.</p>	ملی	مالیات
<p>بند د ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم - فهرست مناطق کمتر توسعه یافته شامل استان، شهرستان، بخش و دهستان در سه ماهه اول در هر برنامه پنجساله، توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی با لحاظ شاخص‌های نرخ بیکاری و سرمایه‌گذاری در تولید تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد و تا ابلاغ فهرست جدید، فهرست برنامه قبلی معتبر می‌باشد. تاریخ شروع فعالیت با تأیید مراجع قانونی ذی‌ربط، مناط اعتبار برای احتساب مشوق‌های مناطق کمتر توسعه یافته است.</p>	ملی	

مشوق ها و تسهیلات سرمایه گذاری

شرح خدمات مشوق ها و امتیازات	ملی استانی	نوع مشوق و امتیازات
بند ماده ۱۳۲ قانون مالیات های مستقیم - کلیه تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی که قبل از اجرای این ماده پروانه بهره برداری از مراجع قانونی ذی ربط اخذ کرده باشند تا مدت شش سال پس از تاریخ لازم الاجرا شدن این ماده از پرداخت پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات بر درآمد ابرازی معاف می باشند. حکم این بند نسبت به درآمد حاصل از اعزام گردشگر به خارج از کشور مجری نیست.	ملی	
بند ماده ۱۳۲ قانون مالیات های مستقیم - صد درصد (۱۰۰٪) درآمد ابرازی دفاتر گردشگری و زیارتی دارای مجوز از مراجع قانونی ذی ربط که از محل جذب گردشگران خارجی یا اعزام زائر به عربستان، عراق و سوریه تحصیل شده باشد با نرخ صفر مالیاتی مشمول مالیات می باشد.	ملی	مالیات
بند ماده ۱۳۲ قانون مالیات های مستقیم - مالیات با نرخ صفر موضوع این قانون صرفاً شامل درآمد ابرازی به جز درآمدهای کتمان شده می باشد. این حکم در مورد کلیه احکام مالیاتی با نرخ صفر منظور در این قانون و سایر قوانین مجری است.	ملی	

مشوق‌ها و تسهیلات سرمایه‌گذاری

شرح خدمات مشوق‌ها و امتیازات	ملی استانی	نوع مشوق و امتیازات
<p>بند س ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم - معادل هزینه‌های تحقیقاتی و پژوهشی اشخاص حقوقی خصوصی و تعاونی در واحدهای تولیدی و صنعتی دارای پروانه بهره‌برداری از وزارتخانه‌های ذی‌ربط که در قالب قرارداد منعقد شده با دانشگاه‌ها یا مراکز پژوهشی و آموزش عالی دارای مجوز قطعی از وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که در چارچوب نقشه جامع علمی کشور انجام می‌شود، مشروط بر اینکه گزارش پیشرفت سالانه آن به تصویب شورای پژوهشی دانشگاه‌ها و یا مراکز تحقیقاتی مربوطه برسد و ناخالص درآمد ابرازی حاصل از فعالیت‌های تولیدی و معدنی آنها کمتر از پنج میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال نباشد، حداکثر به میزان ده درصد (۱۰٪) مالیات ابرازی سال انجام هزینه مذکور بخشوده می‌شود. معادل مبلغ منظور شده به حساب مالیات اشخاص مذکور، به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی پذیرفته نخواهد شد.</p> <p>دستورالعمل اجرایی این بند با پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور به تصویب وزرای امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت، علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌رسد.</p>	ملی	
<p>تبصره ۱ ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم - کلیه معافیت‌های مالیاتی و محاسبه با نرخ صفر مالیاتی مازاد بر قوانین موجود مذکور در این ماده از ابتدای سال ۱۳۹۵ اجرا می‌شود.</p> <p>تبصره ۲ ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم - آئین‌نامه اجرایی این ماده و بندهای آن حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ قانون توسط وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و صنعت، معدن و تجارت با همکاری سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>	ملی	

مشوق‌ها و تسهیلات سرمایه‌گذاری

شرح خدمات مشوق‌ها و امتیازات	ملی استانی	نوع مشوق و امتیازات
<p>ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی ج.ا.ایران - اشخاص حقیق و حقوقی که در منطقه به انواع فعالیت‌های اقتصادی اشتغال دارند، نسبت به هر نوع فعالیت اقتصادی در منطقه آزاد از تاریخ بهره‌برداری مندرج در مجوز به مدت بیست سال از پرداخت مالیات بر درآمد و دارایی موضوع قانون مالیات‌های مستقیم معاف خواهند بود و پس از انقضای بیست سال تابع مقررات مالیاتی خواهند بود که با پیشنهاد هیأت وزیران به تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد رسید.</p>		<p>مناطق آزاد تجاری - صنعتی</p>
<p>بند الف ماده ۵ قانون حمایت از شرکت‌ها و موسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری‌ها و اختراعات - معافیت از پرداخت مالیات، عوارض، حقوق گمرکی، سود بازرگانی و عوارض صادراتی به مدت پانزده سال.</p>		<p>شرکت‌های دانش بنیان</p>
<p>ماده ۹ قانون حمایت از شرکت‌ها و موسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری‌ها و اختراعات - به منظور ایجاد و توسعه شرکت‌ها و مؤسسات دانش بنیان و تقویت همکاری‌های بین‌المللی، اجازه داده می‌شود واحدهای پژوهشی و فناوری و مهندسی مستقر در پارک‌های علم و فناوری در جهت انجام مأموریت‌های محوله، از مزایای قانونی مناطق آزاد در خصوص روابط کار، معافیت‌های مالیاتی و عوارض سرمایه‌گذاری خارجی و مبادلات مالی بین‌المللی برخوردار گردند.</p>		

مشوق‌ها و تسهیلات گمرکی برای سرمایه‌گذاری

شرح خدمات مشوق‌ها و امتیازات	ملی استانی	نوع مشوق و امتیازات
<p>بسته حمایت از توسعه صادرات غیرنفتی (ابلاغ شده طی بخشنامه شماره ۴۸/۹۹/۳۹۶۴۰۴/۳۹۹۹/۱۵/۱۳۹۹). با توجه به اجرای طرح دور اظهاری محموله‌های صادرات قطعی، کلیه فعالان تجاری و ذی‌نفعان مربوطه می‌توانند از تسهیلات ارائه شده در این خصوص به صورت شبانه‌روزی استفاده نموده و همچنین لازم است گمرکات مربوطه نیز در خصوص اجرای صحیح و دقیق آن اقدامات لازم را معمول فرمایند.</p>	ملی	طرح دور اظهاری محموله‌های صادرات قطعی
<p>صدور و تمدید مجوزهای ورود موقت برای پردازش (موضوع ماده ۵ قانون امورگمرکی) و تمدید پروانه‌های ورود موقت برای پردازش (موضوع ماده ۸۲ آیین‌نامه اجرایی قانون امورگمرکی) طبق بخشنامه شماره ۱۶۹/۹۷/۴۳۰۸۵۸ مورخ ۱۳۹۷/۰۴/۱۶ به حوزه‌های نظارت گمرکات و گمرکات مراکز استان‌ها تفویض اختیار گردیده، همچنین امکان تسویه پروانه‌های ورود موقت به صورت مرحله‌ای (قبل از انجام کامل صادرات) فراهم شده است، لذا مقتضی است با بررسی موضوع در چارچوب مقررات مرتبط، اقدامات لازم معمول گردد.</p>	ملی	ورود موقت جهت پردازش و استرداد حقوق ورودی
<p>استرداد حقوق ورودی کالاهای وارداتی که عیناً از کشور صادر می‌گردند و نیز مواد اولیه به کار رفته در تولید محصولات صادراتی (موضوع ماده ۶۶ قانون امورگمرکی) طبق بخشنامه شماره ۷۳/۹۷/۴۳۰۸۸۶، به حوزه‌های نظارت گمرکات و گمرکات مراکز استان‌ها، تفویض اختیار گردیده لذا لازم است گمرکات وفق مقررات مربوطه مطابق آن اقدام فرمایند. همچنین در رسیدگی به درخواست‌های استرداد حقوق ورودی صادرکنندگان نمونه ملی و استانی و نیز فعالان مجاز اقتصادی (AEO) مطابق مفاد بخشنامه صدرالاشاره تسریع نمایند.</p>	ملی	
<p>صدور مجوز صادرات موقت کالاها جهت تعمیر، شرکت در نمایشگاه، تجهیزات مورد نیاز صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی و خودرو طبق بخشنامه شماره ۲۳۸/۹۲/۹۴۹۷۷ مورخ ۱۳۹۲/۰۵/۳۱ به گمرکات تهران، مراکز استان‌ها و نیز گمرکات مرزی تفویض اختیار گردیده که شایسته است گمرکات مربوطه با رعایت قوانین و مقررات مرتبط، نسبت به اجرای آن اقدام نمایند.</p>	ملی	صادرات موقت کالاها

مشوق ها و تسهیلات گمرکی برای سرمایه گذاری

شرح خدمات مشوق ها و امتیازات	ملی استانی	نوع مشوق و امتیازات
<p>امکان ارائه خدمات «حمل یکسره» و «ارزیابی در محل» به واحدهای تولیدی در انجام تشریفات گمرکی محموله های صادراتی فراهم و همچنین امکان خروج محموله های صادراتی واحدهای تولیدی از طریق بازارچه های مرزی (به استثنای برخی کالاها همچون مشتقات نفتی) که طبق بخشنامه شماره ۱۳۹۲/۰۴/۰۸ ۱۴۳/۹۲/۶۲۹۹۱ به گمرکات ابلاغ گردیده میسر گردیده است، لذا مقتضی است گمرکات با رعایت مقررات مربوطه، نسبت به اجرای آن اقدام نموده و نیز نسبت به ارائه خدمات در خارج از ساعات اداری و ایام تعطیل و ارائه تسهیلات لازم متعاقب درخواست صاحبان کالا و رعایت مقررات مربوطه، اقدام لازم معمول گردد.</p>	ملی	
<p>با توجه به ایجاد شرایطی مناسب جهت تسهیل انجام تشریفات گمرکی محموله های صادراتی در گمرکات مبدأ از جمله عدم نیاز به مراجعه محموله اظهارنامه های صادراتی مسیرهای سبز و زرد جهت توزین و ایجاد امکان ثبت مشخصات حامل ها توسط صادرکنندگان در اظهارنامه های صادراتی مسیرهای موصوف، ایجاد امکان تودیع ضمانتنامه بانکی معتبر توسط صادرکنندگان کالاهای مشمول عوارض صادراتی به جای پرداخت نقدی، کاهش مشکلات ناشی از کمبود نقدینگی واحدهای تولیدی مستقر در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی از طریق امکان نگهداری بخشی از کالای صادراتی تولیدشده در مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی به عنوان تضمین موضوع ماده ۱۱۹ آیین نامه اجرایی قانون امورگمرکی و ایجاد امکان صادرات کالاهای صادرکنندگان دارای گواهی صادرکننده برتر و دارندگان گواهی کاربرد علامت استاندارد، بدون نیاز به اخذ مجوز موردی استاندارد، امکان اختصاص درب و مسیر ویژه صادرات به خصوص در گمرکات مرزی پرتردد برای کالاهای سریع الفساد و خطرناک، شایسته است نسبت به ارائه تسهیلات اشاره شده با رعایت قوانین و مقررات مربوطه اقدام نمایند.</p>	ملی	صادرات غیر نفتی
<p>با توجه به ایجاد ارتباط سیستمی با سازمان های همجوار جهت اخذ کلیه مجوزهای مقرراتی مربوطه، جهت تسریع و تسهیل انجام تشریفات گمرکی محموله های صادراتی، صرفاً نسبت به اخذ مجوزهای مربوطه به صورت سیستمی در بستر سامانه مربوطه اقدام فرمایید.</p>	ملی	

مشوق‌ها و تسهیلات گمرکی برای سرمایه‌گذاری

شرح خدمات مشوق‌ها و امتیازات	ملی استانی	نوع مشوق و امتیازات
<p>با توجه به اصلاح دستورالعمل اصلاح و بهبود فرآیندهای صادرات، واردات، عبور (ترانزیت) و سوآپ نفت خام و میعانات گازی، فرآورده‌ها و مشتقات نفتی (موضوع ماده ۴۵ تصویب‌نامه شماره ۴۳۴۶/ت/۵۵۵۹ هـ مورخ ۲۳/۰۴/۱۳۹۵ هیأت محترم وزیران) که طی بخشنامه شماره ۱۴۰۸۱/۹۸ مورخ ۳۰/۱۰/۱۳۹۸ به گمرکات ابلاغ گردیده لازم است گمرکات نسبت به اجرای آن با رعایت مقررات مربوطه اقدام نمایند.</p>	ملی	
<p>با توجه به حذف روند خوشنامی در فرآیند صادرات مشتقات مایع نفت و گاز، مطابق بندهای ۲۴-الف و ۲۴-ج دستورالعمل اصلاح و بهبود فرآیندهای صادرات، واردات، عبور (ترانزیت) و معاوضه (سوآپ) نفت خام، میعانات گازی و فرآورده‌ها و مشتقات نفتی در امور گمرکی (ابلاغ شده طی بخشنامه شماره ۱۴۰۸۱/۹۸/۲۵۶ مورخ ۳۰/۱۰/۱۳۹۸) و به منظور تسهیل تشریفات گمرکی محموله‌های صادراتی متعلق به واحدهای تولیدی یا مظروف دارای علامت استاندارد ملی (صادراتی توسط واحدهای تولیدی یا بازرگانی) و نیز محموله‌هایی که مشمول کدگذاری نمی‌باشند و از طریق رینگ صادراتی بورس خریداری می‌گردند، خروج این محموله‌ها پس از انجام فرآیند نمونه‌برداری با اخذ تعهد از صادرکننده میسر گردیده است. لذا لازم است گمرکات مربوطه اقدامات لازم را با رعایت قوانین و مقررات مربوطه انجام دهند.</p>	ملی	صادرات فرآورده‌ها و مشتقات مایع نفتی
<p>با توجه به ایجاد امکان نگهداری محموله‌های صادراتی مشتقات مایع نفت و گاز متعلق به واحدهای تولیدی در انبارهای اختصاصی، ایجاد امکان نگهداری محموله‌های صادراتی مشتقات مایع نفت و گاز تولید شده در مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی در انبارهای اختصاصی و ایجاد امکان صادرات فرآورده‌های اصلی نفتی (بنزین، نفت سفید، گازوئیل و مازوت) توسط شرکت‌های تابعه وزارت نفت از طریق کلیه مرزهای رسمی کشور، لازم است گمرکات مربوطه اقدامات لازم را با رعایت قوانین و مقررات مربوطه انجام دهند.</p>	ملی	

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز

شهر تبریز از دیرباز با توجه به واقع شدن در مسیر ارتباط ایران با اروپا یعنی مسیر شرق به غرب و همچنین مسیر شمال - جنوب، همواره یکی از مهم ترین مراکز تجاری کشور بوده و از نظر صادرات محصولات کشاورزی و صنعتی به خارج از کشور، موقعیت خاصی داشته است. علیهذا بازرگانان بزرگ محلی و همچنین بازرگانان سایر استان های ایران در این شهر فعالیت داشتند و برای تبادل نظر، حل و فصل دعاوی، تنظیم امور بازرگانی، رفع مشکلات، تولید و صادرات کالا و حمل و نقل جلساتی تشکیل داده و اشخاصی را بنام رئیسالتاجرین از میان خود برمیگزیدند. این بازرگانان برای هرچه بهتر شدن امورات تجاری خود، مقرراتی نیز وضع و به اجراء می گذاشتند. می توان گفت این اولین گام در تشکیل اتاق بازرگانی تبریز بوده است.

تاریخ تأسیس اتاق در تبریز به سال ۱۲۸۵ هجری خورشیدی (۱۹۰۶ میلادی) برمیگردد که با نام اتاق تجارت و به عنوان اولین اتاق در سطح کشور شروع به فعالیت نمود. این اتاق در طی بیش از صد سال به فعالیت خود ادامه داده و همواره مرکز مهمی برای تجارت ایران به شمار می آید.

اتاق تبریز هم اکنون با دارا بودن حدود ۲۰۰۰ عضو از رشته های مختلف صنعتی، معدنی، کشاورزی و بازرگانی یکی از اتاق های پرجمعیت و از قطب های صادراتی ایران محسوب می گردد. اعضای اتاق تبریز در زمینه های گوناگونی از قبیل صنایع غذایی، دارویی و بهداشتی، صنایع قطعه سازی، خودروسازی، ماشین سازی و ماشین آلات کشاورزی، صنایع نفت، گاز و پتروشیمی، صنایع معدنی، صنایع کشاورزی، صنایع فولاد، صنایع چرم و کفش، صنایع پلیمر و پلاستیک، صنایع نساجی، صنایع شیمیایی، صنایع مرتبط با خدمات فنی و مهندسی، صنایع تولید لوازم خانگی، صنایع مرتبط با گردشگری، صنایع دستی و فرش فعالیت دارند. اعضای اتاق تبریز همه ساله در زمینه های مختلف، جزو صادرکنندگان برتر کشور انتخاب شده اند که این خود نشان از توان بالای تولیدی و صادراتی اعضای اتاق تبریز دارد.

اتاق تبریز هم اکنون با دارا بودن حدود ۲۰۰۰ عضو از رشته های مختلف صنعتی، معدنی، کشاورزی و بازرگانی یکی از اتاق های پرجمعیت و از قطب های صادراتی ایران به حساب می آید.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز، هم اکنون در ساختمان تاریخی این اتاق در خیابان ارتش شمالی تبریز واقع شده و محلی است برای شکوفایی تجارت ایران با تمامی کشورهای جهان.

